

ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ

**ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
«ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ»
ΜΟΝΑΔΑ ΕΛΕΓΧΟΥ**

**ΟΔΗΓΟΣ ΤΕΛΙΚΩΝ
ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ**

Έκδοση 1.4

Αθήνα, Ιούνιος 2004

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	4
ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ Γ' ΚΠΣ	5
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΕΛΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	7
1. Υποχρεώσεις ενημέρωσης	7
2. Υποχρεώσεις δημοσιότητας	8
3. Υποχρεώσεις σχετικά με την παρακολούθηση της υλοποίησης της πράξης.....	9
4. Υποχρέωση αποδοχής ελέγχου των δηλωμένων στοιχείων.....	10
5. Υποχρέωση τήρησης της ισχύουσας κοινοτικής και εθνικής νομοθεσίας κατά την εκτέλεση της πράξης.	10
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ	12
1. Ορισμοί	12
2. Γενικές αρχές	12
3. Νομικό καθεστώς – πλαίσιο λειτουργίας των Τελικών Δικαιούχων	13
4. Θεσμικό πλαίσιο δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών	14
α. Κοινοτική νομοθεσία	14
β. Εθνική νομοθεσία	15
ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	17
1. Γενικά.....	17
2. Ορισμός της έννοιας των Κρατικών Ενισχύσεων.....	17
3. Παρεκκλίσεις από την απαγόρευση των κρατικών ενισχύσεων	18
4. Διαδικασίες Κοινοποίησης	20
5. Κοινοποίηση	20
6. Κανονισμοί κατά κατηγορία εξαιρέσεων	20
ΕΛΕΓΧΟΙ	22
1. Σκοπός του Ελέγχου στο Γ' ΚΠΣ.....	22
2. Είδη και Διαδικασία Ελέγχου	22
α) Πρωτοβάθμιος έλεγχος.....	22
β) Δευτεροβάθμιος Έλεγχος	24
γ) Τριτοβάθμιος Έλεγχος.....	24
δ) Έλεγχος από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.....	25
3. Προληπτικός έλεγχος - Οδηγίες ορθής συμπλήρωσης ΤΔΕ/Υ	26
α. Τήρηση θεσμικού πλαισίου	26
2. Κατάτμηση έργων.....	28
3. Έργα υλοποιούμενα με ίδια μέσα	28
4. Επιτόπιος έλεγχος	32
α. Σκοπός των ελέγχων	32
β. Έλεγχος νομιμότητας διαδικασιών	32
γ. Έλεγχος οικονομικού αντικειμένου	33
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: Ενδεικτική εθνική και κοινοτική νομοθεσία σχετικά με την υλοποίηση έργων από το ΕΠ «Κοινωνία της Πληροφορίας»	35
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ : Προθεσμίες διαγωνισμών.....	39
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ: Φύλλο διενέργειας οικονομικού ελέγχου	40
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV: Διορθώσεις – προσθήκες παρούσας έκδοσης από την προηγούμενη v.1.2.....	43
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V : Πίνακας υποχρεώσεων Τελικού Δικαιούχου	45

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η Μονάδα Γ' (Ελέγχου) της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης (ΕΥΔ) του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας», μέσα στα σχεδόν δύο χρόνια λειτουργίας της, έχοντας διενεργήσει προληπτικούς ελέγχους σε περισσότερα από 500 έργα και έχοντας ήδη ξεκινήσει τη διενέργεια επιτόπιων ελέγχων σε φορείς που υλοποιούν έργα χρηματοδοτούμενα από το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (ΚΠΣ), διαπίστωσε ότι πολλοί φορείς – Τελικοί Δικαιούχοι (Τ.Δ.), πέρα από τις δυσκολίες που προέρχονται από την ίδια τη φύση και την πολυπλοκότητα του σχεδιασμού και της υλοποίησης των έργων πληροφορικής, αντιμετωπίζουν και δυσκολίες που προέρχονται από ελλιπή (και εν πολλοίς δικαιολογημένη) γνώση, τόσο του ισχύοντος εθνικού και ευρωπαϊκού νομικού πλαισίου που διέπει τις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, όσο και των ειδικότερων όρων και προϋποθέσεων, τις οποίες θέτει η ΕΥΔ κατ' εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας της.

Για το λόγο αυτό συνέταξε τον παρόντα οδηγό, που στόχο έχει:

- να επισημάνει συνήθεις αποκλίσεις ή παρατυπίες, που εμπίπτουν στον έλεγχο που ασκεί προληπτικά ή κατασταλτικά λόγω αρμοδιότητας η Μονάδα Ελέγχου και οι οποίες ενέχουν κινδύνους, που μπορεί να οδηγήσουν είτε σε απόρριψη των υποβαλλόμενων προς ένταξη έργων, είτε στην επιβολή δημοσιονομικών διορθώσεων, είτε ακόμη και στην απένταξη ενός έργου από το ΕΠ, και
- να αποτελέσει ένα χρήσιμο βοήθημα σε συναδέλφους από το δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα, οι οποίοι με κάποιο τρόπο εμπλέκονται στη διαδικασία σχεδιασμού και υλοποίησης έργων χρηματοδοτούμενων από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΕΠ) «Κοινωνία της Πληροφορίας» (ΚτΠ).

Τέλος, διευκρινίζεται ότι ο παρών οδηγός σε καμία περίπτωση δεν επέχει θέση εγκυκλίου ή άλλου παρόμοιας φύσης δεσμευτικού ερμηνευτικού εγγράφου, πολύ δε περισσότερο δεν διαφοροποιεί τις ούτως άλλως υφιστάμενες για τον Τ.Δ. υποχρεώσεις τήρησης των κατά περίπτωση διατάξεων κανονιστικού περιεχομένου, που αφορούν στη μεθόδευση των πράξεων τις οποίες αναλαμβάνει να υλοποιήσει.

Ο Προϊστάμενος της Μονάδας Ελέγχου

Θ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ Γ' ΚΠΣ

Στο πλαίσιο της περιφερειακής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Μάρτιο του 1999 στο Συμβούλιο του Βερολίνου, καθορίστηκαν οι πόροι της προγραμματικής περιόδου 2000-2006. Από τα 260 δις Ευρώ για τις διαρθρωτικές δράσεις της Κοινότητας, περίπου 25 δις Ευρώ αποφασίστηκε να διατεθούν για την Ελλάδα.

Η λειτουργία των διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής, που ως γνωστόν χρηματοδοτούν προγράμματα κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης στα 15 Κράτη Μέλη, διέπεται από τους από Κανονισμούς της ΕΕ που εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 21 Ιουνίου 1999, με βασικό νομοθέτημα τον Κανονισμό 1260/1999 περί γενικών διατάξεων για τα διαρθρωτικά ταμεία.

Περαιτέρω υπάρχουν κανονισμοί που διέπουν τη λειτουργία του καθενός Ταμείου χωριστά. Ειδικότερα, ισχύουν οι κανονισμοί:

- 1783/1999, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης,
- 1784/1999, για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο,
- 1263/1999, για χρηματοδοτικό μέσο προσανατολισμού της Αλιείας,
- 1257/1999, για το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων και
- 1264/99 και 1265/1999, για το Ταμείο Συνοχής.

Οι νέοι Κανονισμοί ενισχύουν την επικουρικότητα και τη διαφάνεια στη διάθεση των κοινοτικών πόρων. Καθιστούν αυστηρότερους μηχανισμούς πληρωμών και ελέγχου για μια ορθή και αποτελεσματική χρήση τους. Οι δράσεις των διαρθρωτικών ταμείων είναι συγχρηματοδοτούμενες από τα Κράτη Μέλη σε ποσοστό 25% και σχεδιάζονται και παρακολουθούνται στη βάση της εταιρικής σχέσης της Επιτροπής του Κράτους Μέλους, τοπικών αρχών και κοινωνικοοικονομικών εταίρων. Η διάθεση των πόρων των ταμείων γίνεται μέσα από διαδικασίες προγραμματισμού από το Κράτος Μέλος με αποτέλεσμα μια συμφωνία πλαίσιο, την οποία εγκρίνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Με βάση αυτή τη διαδικασία προέκυψε και το Γ' ΚΠΣ για την Ελλάδα το Νοέμβριο του 2000. Η περίοδος προγραμματισμού είναι επταετής (2000-2006), ενώ η φάση υλοποίησής του μπορεί να παραταθεί έως το 2008. Το ΚΠΣ περιλαμβάνει τους στρατηγικούς άξονες, τις παρεμβάσεις και τις Χρηματοδοτικές Συνεισφορές, καθώς και τους κανόνες εφαρμογής του. Εξειδικεύεται σε Επιχειρησιακά Προγράμματα με ειδικούς και συγκεκριμένους στόχους και προτεραιότητες.

Το Γ' ΚΠΣ για την Ελλάδα περιλαμβάνει 7 άξονες προτεραιότητας των οποίων οι στόχοι θα υλοποιηθούν μέσα από 13 περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα και 11 τομεακά. Επιπλέον κατά την ίδια περίοδο θα υλοποιηθούν σημαντικά έργα μέσω συγχρηματοδοτούμενων δράσεων από το ταμείο Συνοχής και των Επιχειρησιακών προγραμμάτων των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών (INTERREG, LEADER, URBAN και EQUAL).

Για την εφαρμογή και υλοποίηση του Γ' ΚΠΣ έχουν θεσπιστεί ειδικοί κανονισμοί για τη ρύθμιση επιμέρους θεμάτων. Αυτοί είναι οι κανονισμοί:

- 1260/99, «Περί γενικών διατάξεων για τα διαρθρωτικά ταμεία»
- 643/2000, «για τον τρόπο χρησιμοποίησης του Ευρώ κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού των διαρθρωτικών ταμείων»,
- 1685/2000, «για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του Κ.1260/1999 όσον αφορά την επιλεξιμότητα των δαπανών των ενεργειών που συγχρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία,
- 438/2001, «για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του Κ. 1260/1999 όσον αφορά συστήματα διαχείρισης και ελέγχου των παρεμβάσεων των διαρθρωτικών ταμείων»,
- 1159/2000, «για τις δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας που πρέπει να αναλαμβάνουν τα κράτη μέλη σχετικά με τις παρεμβάσεις των διαρθρωτικών ταμείων και
- 448/2001 «για θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του Κ. 1260/99 όσον αφορά τη διαδικασία διενέργειας δημοσιονομικών διαρθρώσεων στην παρέμβαση που χορηγείται στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων».
- 2355/2002 «για τροποποίηση του Κ. 438/2001 για θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του Κ. 1260/99 όσον αφορά συστήματα διαχείρισης και ελέγχου των παρεμβάσεων των διαρθρωτικών ταμείων»
- 1059/2003 «για θέσπιση κοινής ονοματολογίας των εδαφικών στατιστικών μονάδων (NUTs)
- 1145/2003 «σχετικά με την τροποποίηση του Κ. 1685/2000 όσον αφορά τους κανόνες επιλεξιμότητας για τη συγχρηματοδότηση από τα διαρθρωτικά ταμεία»
- 448/2004 «για τροποποίηση του Κ. 1685/2000 ο οποίος θεσπίζει λεπτομερείς κανόνες εφαρμογής του Κ. 1260/99 όσον αφορά την επιλεξιμότητα των δαπανών σχετικά με τις ενέργειες που συγχρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία, και για την κατάργηση του Κ. 1145/2003 »

Στην Ελλάδα η διαχείριση, παρακολούθηση και έλεγχος του Κοινοτικού Πλαισίου στήριξης διέπονται από τις διατάξεις του Ν.2860/2000, όπως τροποποιήθηκε από το α. 35 του Ν. 3016/2002 και το Ν.3193/2003.

Ειδικότερα, το τομεακό ΕΠ «Κοινωνία της Πληροφορίας», ένα καινοτόμο πρόγραμμα με οριζόντιο χαρακτήρα, που αποτελεί σύνολο ολοκληρωμένων και συμπληρωματικών παρεμβάσεων σε διάφορους τομείς της οικονομικής και κοινωνικής ζωής της χώρας, διέπεται στη σύστασή του και από την

- ΥΑ 41536/ΔΙΟΕ769/8-12-2000 (ΦΕΚ 1502?B/2000) των Υπουργών Εσωτερικών και Δημόσιας Διοίκησης και του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας, όπως τροποποιήθηκε από την ΥΑ 14536/ΔΙΟΕ187/11-5-2001 (ΦΕΚ 546/B/11-5-2001) και από την ΥΑ 33/26-2-2003 (ΦΕΚ 220/B/2003).
- ΥΑ 18527/ΓΔΑΠΠΠΔΕ156/15-6-2001 (ΦΕΚ 758/β/2001) για τον τύπο και το περιεχόμενο της απόφασης ένταξης πράξης σε Ε.Π του Γ' ΚΠΣ του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας.

Σε όλα τα λοιπά θέματα ακολουθούνται οι διατάξεις της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας.

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΕΛΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Με την απόφαση ένταξης έργου ο Τελικός Δικαιούχος (Τ.Δ.) αναλαμβάνει να εκπληρώσει ορισμένους γενικούς και ειδικούς όρους. Οι όροι ένταξης της πράξης καθορίζουν δεσμευτικά τον τρόπο με τον οποίο θα γίνει η υλοποίηση, χρηματοδότηση, παρακολούθηση και έλεγχος του έργου. Αποτελούν τη νομική δέσμευση της Αρχής και του Τελικού Δικαιούχου στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας».

Ο τύπος και το περιεχόμενο της απόφασης ένταξης της πράξης τηρεί τα προβλεπόμενα από την υπ' αρ. 18527/ΓΔΑΠΠΠΔΕ 156/15-06-2001 Απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας.

Η απόφαση ένταξης συνοδεύεται πάντα από το Τεχνικό Δελτίο Έργου/ Υποέργου και το υπογεγραμμένο Φύλλο Αξιολόγησης Πράξης. Αποστέλλεται με αποδεικτικό παραλαβής στον τελικό δικαιούχο και στους φορείς στους οποίους έχει ζητηθεί η διατύπωση γνώμης κατά τη διαδικασία συντονισμού. Για πράξεις που έχουν συγκεκριμένη γεωγραφική αναφορά, κοινοποιείται επίσης στις ενδιαφερόμενες Γενικές Γραμματείες των αντίστοιχων Περιφερειών.

Στις περιπτώσεις μεγάλων έργων, η ΕΥΔ έχει τη δυνατότητα να εκδίδει αποφάσεις ένταξης για επιμέρους πράξεις του μεγάλου αυτού έργου (εφόσον έχουν αποσταλεί ήδη οι πληροφορίες που ορίζονται στο άρθρο 26, Κανονισμού 1260/1999).

Οι ειδικοί και γενικοί όροι ένταξης της πράξης ομαδοποιούνται σε πέντε μεγάλες κατηγορίες:

1. υποχρεώσεις ενημέρωσης,
2. υποχρεώσεις δημοσιότητας,
3. υποχρεώσεις σχετικά με την παρακολούθηση της υλοποίησης της πράξης τόσο στο φυσικό όσο και στο οικονομικό αντικείμενο της,
4. υποχρέωση αποδοχής ελέγχου των δηλωμένων στοιχείων και
5. υποχρέωση τήρησης του ισχύοντος νομοθετικού (εσωτερικού και κοινοτικού) πλαισίου που κατά περίπτωση εφαρμόζεται.

Οι παραπάνω υποχρεώσεις εξειδικεύονται κατά τα κάτωθι:

1. Υποχρεώσεις ενημέρωσης

Ο Τ.Δ. έχει υποχρέωση ενημέρωσης της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος με Μηνιαία Δελτία Δήλωσης Δαπανών και με Τριμηνιαία Δελτία Παρακολούθησης της πράξης και των υποέργων της. Τα δελτία αυτά επέχουν θέση υπεύθυνης δήλωσης των υπευθύνων για τις πληρωμές και για το πραγματοποιηθέν έργο του τελικού δικαιούχου και αποτελούν αίτημα χρηματοδότησης της αναλογούσας εθνικής και κοινοτικής χρηματοδότησης. Σημειώνεται ότι ο χρόνος υποβολής των μηνιαίων δελτίων ορίζεται σε δεκαπέντε (15) ημερολογιακές μέρες από τη λήξη κάθε ημερολογιακού μήνα, ενώ των τριμηνιαίων δελτίων ορίζεται σε ένα ημερολογιακό μήνα από τη λήξη του κάθε ημερολογιακού τριμήνου (με εξαίρεση τον τελευταίο μήνα του χρόνου, όπου χρόνος υποβολής του μηνιαίου δελτίου ορίζεται σε τριάντα (30) ημερολογιακές μέρες από τη λήξη του

τελευταίου ημερολογιακού μήνα, ενώ του τριμηνιαίων δελτίου ορίζεται σε δύο ημερολογιακούς μήνες από τη λήξη του τελευταίου ημερολογιακού τριμήνου).

Συνέπεια παράβασης του όρου: μη έγκαιρη υποβολή των ως άνω μηνιαίων/τριμηνιαίων δελτίων εντός των εν λόγω προθεσμιών, μπορεί να οδηγήσει σε αναστολή ή διακοπή της χρηματοδότησης.

2. Υποχρεώσεις δημοσιότητας

Σύμφωνα με τους Κανονισμούς (ΕΚ) 1159/2000 και 1260/99 άρθρο 46, ο Τ.Δ. έχει την «υποχρέωση ανάρτησης ενημερωτικής πινακίδας κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της πράξης καθώς και αναφοράς της κοινοτικής και κρατικής συμμετοχής σε οποιαδήποτε δημοσίευση ή δια των μέσων μαζικής επικοινωνίας δημοσιότητα της πράξης¹».

Σκοπός των ενεργειών που απορρέουν από την παραπάνω υποχρέωση είναι να γνωρίζει ο Έλληνας πολίτης, με όσο το δυνατόν προσφορότερο τρόπο την προέλευση της χρηματοδότησης των έργων, τις υπηρεσίες των οποίων χρησιμοποιεί ο ίδιος ή οι συμπολίτες του και να μπορεί να διαμορφώνει αντικειμενική άποψη για τα οφέλη που αποκομίζει όντας ταυτόχρονα πολίτης της Ε.Ε.

Με βάση τα παραπάνω και λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι τα περισσότερα έργα πληροφορικής από τη φύση τους δεν παρέχουν περιθώρια ανάρτησης ενημερωτικής πινακίδας, κατά τα οριζόμενα στους προαναφερθέντες Κανονισμούς, παραθέτουμε μερικά εφικτά παραδείγματα εφαρμογής του πνεύματος των υποχρεώσεων δημοσιότητας, που απορρέουν από αυτούς.

Παραδείγματα:

1. Εφόσον ο ΤΔ στο πλαίσιο χρηματοδοτούμενου έργου σχεδιάζει και αναπτύσσει διαδικτυακό τόπο (site) ή διαδικτυακή πύλη (portal), είναι σκόπιμο, τουλάχιστον στην αρχική σελίδα και σε εμφανές σημείο, να τοποθετεί το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και με σύντομο κείμενο να παρέχει συνοπτικές πληροφορίες για το συγχρηματοδοτούμενο έργο, το ύψος και την προέλευση της χρηματοδότησης.
2. Εφόσον ο ΤΔ προμηθεύεται και εγκαθιστά σε δημόσιο χώρο ηλεκτρονικά πληροφοριακά περίπτερα (info kiosks) ή λειτουργεί σταθμούς ενημέρωσης, πληροφόρησης ή παροχής άλλων υπηρεσιών, είναι σκόπιμο να τοποθετεί σε εμφανές σημείο, κατάλληλη ενημερωτική πινακίδα με το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το ύψος και την πηγή της χρηματοδότησης.
3. Εφόσον ο ΤΔ ή ανάδοχος αναπτύσσει λογισμικό στο πλαίσιο συγχρηματοδοτούμενου έργου, είναι σκόπιμο στην κεντρική οθόνη εισαγωγής στην εφαρμογή ή στην οθόνη του κεντρικού μενού να τοποθετεί το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ στην περιοχή παροχής πληροφοριών για την εφαρμογή (πλαίσιο διαλόγου, παράθυρο ή άλλο πρόσφορο σημείο) να παρέχει πληροφορίες για το έργο στο πλαίσιο του οποίου αναπτύχθηκε το λογισμικό, το ύψος και την πηγή της χρηματοδότησης. Αντίστοιχες πληροφορίες θα

¹ Πριν από κάθε ενέργεια απαιτείται η έγκριση της Διαχειριστικής Αρχής

πρέπει να παρέχονται και στο υλικό τεκμηρίωσης του λογισμικού (documentation)

3. Υποχρεώσεις σχετικά με την παρακολούθηση της υλοποίησης της πράξης

Ο ΤΔ έχει την υποχρέωση λειτουργίας μηχανισμού πιστοποίησης εκτέλεσης της πράξης, ο οποίος θα εξασφαλίζει τον αποτελεσματικό και πλήρη έλεγχο, τόσο από τον ίδιο, όσο και από εξωτερικά ελεγκτικά όργανα (της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης, της Αρχής Πληρωμής, της Επιτροπής Δημοσιονομικού Ελέγχου, του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου κ.α) της ποιότητας και ποσότητας των προμηθευόμενων στο πλαίσιο του χρηματοδοτούμενου έργου αγαθών και υπηρεσιών. Επίσης έχει την υποχρέωση λειτουργίας συστήματος εσωτερικού ελέγχου των πληρωμών, που θα εξασφαλίζει τη νομιμότητα και κανονικότητά τους. Ειδικότερα, ο ΤΔ έχει τις παρακάτω υποχρεώσεις:

- Υποχρέωση τήρησης ξεχωριστής λογιστικής κωδικοποίησης για την πράξη, στην οποία θα καταχωρίζονται όλες οι επιλέξιμες πληρωμές, που θα αντιστοιχούν πλήρως στις δηλούμενες προς την Διαχειριστική Αρχή στα Μηνιαία Δελτία Δήλωσης Δαπανών.
- Υποχρέωση τήρησης ξεχωριστού τραπεζικού λογαριασμού για την πράξη, όταν δηλώνονται έμμεσες πληρωμές, και υποχρέωση υποβολής στοιχείων κίνησης του λογαριασμού στη Διαχειριστική Αρχή και στην Αρχή Πληρωμής. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίνεται στον ορθό υπολογισμό και δήλωση των δημιουργούμενων τόκων.
- Υποχρέωση τήρησης όλων των δικαιολογητικών που αφορούν την εκτέλεση της πράξης τουλάχιστον για τρία χρόνια μετά την ολοκλήρωση του Ε.Π.
- Υποχρέωση κοινοποίησης στη διαχειριστική αρχή όλων των εγγράφων που αφορούν στην πράξη και σχετίζονται με τον έλεγχο και την παρακολούθηση αυτής. Ειδικότερα, υποχρέωση του τελικού δικαιούχου για άμεση ενημέρωση της Διαχειριστικής Αρχής, όταν η πράξη υποστεί σημαντική τροποποίηση και διαφοροποιηθούν οι συνθήκες ή το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης της. Σε περίπτωση αύξησης του προϋπολογισμού της πράξης, θα πρέπει να υποβληθεί εκ νέου προς ένταξη, βάσει των νεότερων οικονομικών στοιχείων.
- Υποχρέωση να διασφαλίσει κατά τη/τις σύμβαση/εις, εφόσον πρόκειται για επί παραγγελία (custom made) εφαρμογές, την αποκλειστικότητα των πνευματικών δικαιωμάτων και τη διάθεση χρήσης του λογισμικού, την απαραίτητη τεκμηρίωση και τη μεταφορά της απαραίτητης τεχνογνωσίας για τη συντήρησή του.

4. Υποχρέωση αποδοχής ελέγχου των δηλωμένων στοιχείων

Στο Γ' ΚΠΣ εφαρμόζεται σύστημα ελέγχων πολύ αυστηρότερο από το αντίστοιχο του Β' ΚΠΣ. Το σύστημα αυτό δομείται σε πολλά ιεραρχικά επίπεδα, χρησιμοποιεί σύγχρονα εργαλεία και περιλαμβάνει ελέγχους στο φυσικό αντικείμενο των έργων, νομιμότητας των διαδικασιών υλοποίησης, αξιοπιστίας των δηλωμένων στοιχείων και ορθής λογιστικής παρακολούθησης και διασφάλισης πλήρους διαδρομής ελέγχου, όπως αναλυτικά περιγράφεται παρακάτω στην ενότητα «Έλεγχος». Ο τελικός δικαιούχος έχει υποχρέωση απόλυτης ανταπόκρισης και συνεργασίας με σύστημα ελέγχων. Ειδικότερα, ο τελικός δικαιούχος έχει:

- Υποχρέωση καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της πράξης, να θέτει στη διάθεση της Διαχειριστικής Αρχής, της Αρχής Πληρωμής, της Επιτροπής Δημοσιονομικού Ελέγχου και της Επιτροπής Παρακολούθησης του Ε.Π. όλα τα έγγραφα, δικαιολογητικά ή στοιχεία της πράξης, καθώς και σε όλους τους ελεγκτικούς μηχανισμούς της Ελλάδας ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Υποχρέωση να δέχεται σε κάθε περίπτωση επιτόπιους ελέγχους από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, καθώς και από τα άλλα αρμόδια ελεγκτικά όργανα.
- Υποχρέωση να ενημερώνει με τα κατάλληλα μέσα τον ανάδοχο του έργου για τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν ως τελικοί αποδέκτες, συμπεριλαμβανομένων και των επιτόπιων ελέγχων από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, καθώς και από τα άλλα αρμόδια ελεγκτικά όργανα.

5. Υποχρέωση τήρησης της ισχύουσας κοινοτικής και εθνικής νομοθεσίας κατά την εκτέλεση της πράξης.

Η υποχρέωση αυτή προσανατολίζεται ιδιαίτερα προς την νομοθεσία που διέπει τις δημόσιες συμβάσεις, το περιβάλλον, τις κρατικές ενισχύσεις και την ισότητα. Στις περιπτώσεις μη εναρμόνισης, ισχύουν οι κανονισμοί και οι κοινοτικές οδηγίες προκειμένου η πράξη να διατηρεί το δικαίωμα χρηματοδότης από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «ΚτΠ».

Ειδικότερα, ο Τ.Δ. έχει την υποχρέωση για την πλήρη τεκμηρίωση της νομιμότητας των διαδικασιών ανάληψης οποιασδήποτε νομικής δέσμευσης. Ειδικότερα δε, σε περίπτωση που η ανάθεση εκτέλεσης πράξης σε τρίτους γίνει με απευθείας διαπραγμάτευση, θα πρέπει να τεκμηριώνει την ανάθεση χωριστά για κάθε διακριτό τμήμα της πράξης.

Δαπάνες, των οποίων **οι** αναληφθείσες νομικές δεσμεύσεις πραγματοποιήθηκαν με διαδικασίες που δεν τηρούν ή δεν μπορεί να αποδειχθεί πλήρως ότι τήρησαν την κοινοτική και εθνική νομοθεσία περί προμηθειών και σύναψης δημοσίων συμβάσεων, δεν χρηματοδοτούνται.

Θα πρέπει επίσης να αποδεικνύεται ότι οι πραγματοποιούμενες δαπάνες αφορούν αποκλειστικά το χρηματοδοτούμενο έργο. Αδυναμία απόδειξης κατά τον επιτόπιο έλεγχο του συσχετισμού των πάσης φύσεως δαπανών με το αντικείμενο του έργου, συνεπάγεται απόρριψη της χρηματοδότησης της δαπάνης από το ΕΠ.

Σε περίπτωση που διαπιστωθεί παράβαση κάποιων από τους άνω όρους, λαμβανομένης υπόψη και της βαρύτητας της παράβασης, η Διαχειριστική Αρχή διατηρεί το δικαίωμα προσωρινής ή και οριστικής διακοπής της χρηματοδότησης της πράξης ή και απένταξη αυτής από το πρόγραμμα. Στις περιπτώσεις που απαιτηθεί επιστροφή παρανόμως ή αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών διενεργείται καταλογισμός, ενώ ενδέχεται κατά περίπτωση τα στοιχεία να διαβιβάζονται στα αρμόδια, για τον έλεγχο των εμπλεκόμενων, πειθαρχικά όργανα ή στην Εισαγγελική Αρχή.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

1. Ορισμοί

Στην έννοια των δημοσίων συμβάσεων² εμπίπτουν οι συμβάσεις που καταρτίζονται μεταξύ φυσικών προσώπων ή νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου και του νομικού προσώπου του Ελληνικού Δημοσίου ή άλλων νομικών προσώπων του ευρύτερου δημοσίου τομέα και οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργου ή προμήθειας ή παροχή υπηρεσιών. Επισημαίνεται ότι ο χρησιμοποιούμενος όρος «δημόσιες συμβάσεις» είναι ευρύτερος και περιλαμβάνει τόσο τις λεγόμενες «διοικητικές συμβάσεις», όσο και τις συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου που καταρτίζουν οι υπηρεσίες και οι φορείς που υπάγονται στον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

Η σπουδαιότητα που αποδίδει η Ελληνική Πολιτεία στην κατάρτιση των συμβάσεων επιβεβαιώνεται και στο ίδιο το Σύνταγμα, στις αρμοδιότητες του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο 98 άρθρο παρ. β. «Ο έλεγχος των συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας στις οποίες αντισυμβαλλόμενος είναι το Δημόσιο ή άλλο νομικό πρόσωπο που εξομοιώνεται με το Δημόσιο από την άποψη αυτή, όπως νόμος ορίζει». Το ενδιαφέρον εδώ εστιάζεται κυρίως σε δύο κριτήρια:

1. τη χρηματική αποτίμηση και
2. τη «φύση» του ενός των συμβαλλομένων, που είναι είτε το Δημόσιο, είτε ότι εξομοιώνεται με το Δημόσιο, αφήνοντας στον κοινό νομοθέτη να προσδιορίσει τόσο το ύψος της χρηματικής αποτίμησης όσο και τις προϋποθέσεις που ένα νομικό πρόσωπο εξομοιώνεται με το δημόσιο, ανάλογα με τις κρατούσες συνθήκες.

2. Γενικές αρχές

Η κανονιστική ρύθμιση σχετικά με την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων αναφέρεται σε δύο θεμελιώδεις στόχους³:

1. Παροχή δυνατότητας στους δημόσιους φορείς να προσπορίζονται τα έργα, τις προμήθειες, και τις υπηρεσίες που χρειάζονται, βάσει της **πλέον συμφέρουσας σχέσης ποιότητας- τιμής** και
2. Εγγύηση **ίσης πρόσβασης** στις δημόσιες συμβάσεις σε όλες τις επιχειρήσεις που διαθέτουν τις απαιτούμενες ικανότητες και εγγυήσεις.

Τρεις (3) είναι οι βασικές αρχές που τις διέπουν:

1. Η αρχή της δημοσιότητας.

Σύμφωνα με αυτή την αρχή, οι αγορές του δημοσίου απαιτούν ευρεία γνωστοποίηση, η οποία επιτυγχάνεται μέσω του εθνικού τύπου (ΦΕΚ-επίσημη εφημερίδα του Κράτους, ειδικό τεύχος-, καθώς και δύο ημερήσιες οικονομικές εφημερίδες και μία τοπική) και της Επίσημης Εφημερίδας των

² Από την εισηγητική έκθεση στο σχέδιο νόμου 3021/2002 (ΦΕΚ 143/Α), Περιορισμοί στη σύναψη δημοσίων συμβάσεων με πρόσωπα που δραστηριοποιούνται ή συμμετέχουν σε επιχειρήσεις μέσωσ ενημέρωσης και άλλες διατάξεις.

³ Σύμφωνα και με την Ειδική έκθεση αριθ. 10/2000 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου – 2000/С 172/01.

Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Οι προαναφερθείσες δημοσιεύσεις συνοδεύονται και με την ενημέρωση τόσο της Τράπεζας Πληροφοριών, στο πλαίσιο του κοινοτικού προγράμματος PRISMA (βλ. ετήσια σχετική συνοδευτική εγκύκλιο για την εφαρμογή του Ενιαίου Προγράμματος Προμηθειών,), όσο και της Τράπεζας Δεδομένων TED (βλ. σχετικά άρθρο 4 του ΠΔ 394/96 και άρθρο 8 παρ. 6 του ΠΔ 370/95 και άρθρο 12 παρ. 5 και 6 του ΠΔ 346/98).

2. Η αρχή της διαφάνειας των διαδικασιών.

Η όλη διαδικασία, από την προκήρυξη, παραλαβή - αποσφράγιση προσφορών, όρους επιλογής – αξιολόγηση – βαθμολόγηση συμμετεχόντων/ υποψήφιων αναδόχων, έως και την επιλογή /ανάθεση /κατάρτιση της σύμβασης, πρέπει να βασίζεται σε εκ των προτέρων γνωστούς κανόνες, οι οποίοι είναι ίδιοι και δεν μεταβάλλονται (ει μη μόνον σε περίπτωση ένστασης/ διοικητικής προσφυγής και αποδοχή αυτής).

3. Η αρχή της ίσης μεταχείρισης.

Οι όροι του διαγωνισμού δεν διαφοροποιούνται ούτε σε επίπεδο επικράτειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και είναι ενιαίοι και ίδιοι για τους συμβεβλημένους με αυτή, ούτε σε επίπεδο επιχειρήσεων/ συμμετεχόντων–υποψήφιων αναδόχων.

Σε αυτή την κατεύθυνση και σε συνδυασμό και με τις δύο προαναφερόμενες αρχές, απαιτείται να δημοσιεύεται το ίδιο τυποποιημένο κείμενο περίληψης διαγωνισμού, τόσο στον εθνικό τύπο, όσο και στην Εφημερίδα της ΕΕ (βλ. Παραρτήματα των Π.Δ 370/95, 394/96, 105/2000, 346/98 και 18/2000). Σημειώνεται ότι η κοινοτική νομοθεσία, όσον αφορά στο κείμενο της περίληψης έχει ήδη αλλάξει με την Οδηγία 78/2001 η οποία ενσωματώθηκε στην Ελληνική έννομη τάξη με τα ΠΔ 101/2003 (ΦΕΚ 95/Α), με διορθωτικό στο (ΦΕΚ 127/Α του 2003) και με το ΠΔ 104/2004 (ΦΕΚ 71/Α).

3. Νομικό καθεστώς – πλαίσιο λειτουργίας των Τελικών Δικαιούχων

Το Ελληνικό Κράτος ως μέλος της ΕΕ οφείλει να προσαρμόζει τη Νομοθεσία του σε εκείνη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), ωστόσο δεν εμποδίζεται να θεσπίσει αυστηρότερες διατάξεις, όταν δεν παραβιάζεται το Κοινοτικό Δίκαιο. Στο πλαίσιο αυτό, ενώ το Κοινοτικό Δίκαιο⁴ υποχρεώνει να τηρηθούν τα προβλεπόμενα στις οικείες διατάξεις, όταν η προϋπολογιζόμενη δαπάνη είναι άνω των **236.945** Ευρώ (200.000 SDR)⁵, το Ελληνικό (εθνικό) Δίκαιο έχει θεσπίσει διατάξεις και για δαπάνες κατώτερες του προαναφερόμενου προϋπολογισμού. Τις διατάξεις αυτές, ο οποίες συνοπτικά αναφέρονται στα επόμενα, ο Τ.Δ οφείλει να λαμβάνει υπόψη και κατά περίπτωση να τηρεί, ανεξάρτητα από τη νομική του μορφή, όπως προκύπτει από την Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 758/Β/ 15.6.2001) που αφορά στον τύπο και περιεχόμενο της απόφασης ένταξης έργων στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Ειδικότερα στο άρθρο

⁴ βλ. Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων C 309/19.12.2003, σ. 14-15, «Κατώτατα όρια που προβλέπονται από τις οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις από την 1^η Ιανουαρίου 2004»

⁵ ή **154.014 Ευρώ (130.000 SDR) για όσες Αναθέτουσες Αρχές περιλαμβάνονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι του ΠΔ 105/00**

2, παράγραφος IV, σημείο 3 αναφέρεται ότι υφίσταται για τον Τ.Δ. «*Η υποχρέωση τήρησης της κοινοτικής και εθνικής νομοθεσίας κατά την εκτέλεση της πράξης και ιδίως όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις, (ανεξάρτητα από τη νομική μορφή και την εσωτερική κανονιστική διαδικασία του τελικού δικαιούχου δεν προβλέπεται)....*»

4. Θεσμικό πλαίσιο δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών

α. Κοινοτική νομοθεσία

Το Κοινοτικό Νομοθετικό πλαίσιο που αφορά στις προμήθειες αγαθών και υπηρεσιών προσδιορίζεται από τις οδηγίες:

Βασική νομοθεσία:

- 93/36/ΕΕ, «περί συντονισμού των διαδικασιών για την σύναψη συμβάσεων δημοσίων προμηθειών»
- 92/50/ΕΟΚ, «για το συντονισμό των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών»
- 97/52/ΕΚ, «περί τροποποίησης των οδηγιών 92/50/ΕΟΚ, 93/36/ΕΟΚ, 93/37/ΕΟΚ περί συντονισμού των διαδικασιών για την σύναψη συμβάσεων δημοσίων προμηθειών, δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών και δημοσίων συμβάσεων έργων».
- 2001/78/ΕΚ, «για την τροποποίηση του Παραρτήματος IV της Οδηγίας 93/36/ΕΟΚ, των παραρτημάτων IV, V και VI της Οδηγίας 93/37/ΕΟΚ, των παραρτημάτων III και IV της Οδηγίας 92/50/ΕΟΚ καθώς και των παραρτημάτων XII έως XV και XVIII της Οδηγίας 93/38/ΕΟΚ όπως τροποποιήθηκε από την Οδηγία 98/4/ΕΚ»
- 89/665/ΕΟΚ, «για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων περί της εφαρμογής των διαδικασιών προσφυγής στον τομέα της σύναψης συμβάσεων κρατικών προμηθειών και δημοσίων έργων»
- τον Κανονισμό 2195/2002 «περί του Κοινού Λεξιλογίου στις Δημόσιες Συμβάσεις (CPV), όπως τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό 2151/2003
- Οδηγία 2004/18 «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών». Η Οδηγία 2004/18 δεν έχει μεταφερθεί ακόμη στην εσωτερική έννομη τάξη. Ο κοινοτικός νομοθέτης έχει ορίσει προθεσμία συμμόρφωσης με την Οδηγία στα ΚΜ την 31^η Ιανουαρίου 2006.

Ειδική νομοθεσία:

- 93/38/ΕΟΚ, που αφορά στους τομείς ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών
- 92/13/ΕΟΚ, «για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων περί της εφαρμογής των κοινοτικών κανόνων στις

διαδικασίες σύναψης συμβάσεων φορέων οι οποίοι λειτουργούν στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών.»

- η 2001/29/ΕΚ, «με την οποία γίνεται εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στη κοινωνία της πληροφορίας»

Οι προαναφερόμενες κοινοτικές οδηγίες εισηγήθησαν στο Ελληνικό Δίκαιο ως εξής :

- η 93/36/ΕΕ με το ΠΔ 370/95 (ΦΕΚ 199/Α),
- η 92/50/ΕΟΚ με το ΠΔ 346/98 (ΦΕΚ 230/Α),
- η 97/52/ΕΚ, η οποία τροποποιεί τις προηγούμενες με:
 - το ΠΔ 105/2000 (ΦΕΚ 100/Α), όσον αφορά στις προμήθειες και
 - το ΠΔ 18/2000 (ΦΕΚ 15/Α), όσον αφορά τις υπηρεσίες
- η 89/665/ΕΟΚ με το ν.2522/97(ΦΕΚ 178/Α)
- η 93/38/ΕΟΚ με το ΠΔ 57/2000 (ΦΕΚ 45/Α)
- η 92/13/ΕΟΚ με το ν. 2854/2000 (ΦΕΚ 243/Α)
- η 2001/78 με το ΠΔ 101/2003 (ΦΕΚ 95/Α), με διορθωτικό στο (ΦΕΚ 127/Α του 2003) και με το ΠΔ 104/2004 (ΦΕΚ 71/Α)

β. Εθνική νομοθεσία

Σε επίπεδο εθνικής νομοθεσίας, τα σχετικά νομοθετήματα είναι:

- Η Συνταγματική επιταγή, άρθρο 98 παρ.1β του νέου Συντάγματος 2001 που αφορά στον **έλεγχο συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας**, στις οποίες αντισυμβαλλόμενος είναι το Δημόσιο ή άλλο νομικό πρόσωπο που εξομοιώνεται με το Δημόσιο από την άποψη αυτή, όπως νόμος ορίζει.
- Ν. 2286/95, «Προμήθειες του δημοσίου τομέα και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων» (ΦΕΚ 19/Α),
- Ν. 2362/95, «Περί Δημοσίου Λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 247/Α),
- ΠΔ 394/96 (κατ' εξουσιοδότηση του Ν. 2286/95), «Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου» (ΦΕΚ 266/Α),
- Ν. 2328/95 , άρθρο 15, «Ονομαστικοποίηση μετοχών» (ΦΕΚ 159/Α)
- ΠΔ 82/96, (κατ' εξουσιοδότηση του Ν. 2328/95), «Ονομαστικοποίηση των μετοχών ελληνικών ανωνύμων εταιρειών που μετέχουν στις διαδικασίες ανάληψης έργωνή προμηθειών του Δημοσίου ή των νομικών προσώπων του ευρύτερου δημοσίου τομέα» (ΦΕΚ 66/Α).
- Ν. 2741/99, άρθρο 8 «Κρατικές προμήθειες», (ΦΕΚ 199/Α).
- Ν. 3021/2002, «Περιορισμοί στη σύναψη δημοσίων συμβάσεων με πρόσωπα που δραστηριοποιούνται ή συμμετέχουν σε επιχειρήσεις μέσω ενημέρωσης και άλλες διατάξεις, (ιδιαίτερη προσοχή στο άρθρο 4: Υποχρέωση

διασταύρωσης στοιχείων επιχειρήσεων που συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις) (ΦΕΚ 143/Α)»,

- Ν. 3060/2002, Ρυθμίσεις θεμάτων αρμοδιότητας του Υπ. Δικαιοσύνης (ιδιαίτερη προσοχή στα άρθρα 2 και 3 αφορούν στη λειτουργία του Ελεγκτικού Συνεδρίου) (ΦΕΚ 242/Α) .
- Ν. 3065/2002, «Μεταφορά αρμοδιοτήτων του Υπουργικού Συμβουλίου σε άλλα κυβερνητικά όργανα, άρθρο 1 περ.35, αφορά στις προμήθειες σημαντικής οικονομικής ή τεχνολογικής αξίας (ΦΕΚ 251/Α)».

Ειδική νομοθεσία:

- Ν. 2121/93, «Πνευματική ιδιοκτησία, συγγενικά δικαιώματα και πολιτιστικά θέματα, στο μέρος που εμπεριέχει ειδικές διατάξεις για τα προγράμματα των ηλεκτρονικών υπολογιστών (όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) (ΦΕΚ 25/Α)».
- Ν. 2472/1997, «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».
- Ν. 2246/1994, «Οργάνωση και λειτουργία του τομέα τηλεπικοινωνιών».
- Ν. 2251/1994, «Προστασία των καταναλωτών».
- Ν. 2774/1999, «Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον τομέα των τηλεπικοινωνιών».
- Ν. 2867/2000, «Οργάνωση και λειτουργία των τηλεπικοινωνιών».
- Ν. 2919/2001, «Για τη σύνδεση της έρευνας και της τεχνολογίας με την παραγωγή».
- Υ.Α ΥΑΠ/Φ.30/Γ/133/367/2001 (ΦΕΚ 1223/Β), Εξαίρεση περιπτώσεων προμήθειας εξοπλισμού πληροφορικής (υλικού, λογισμικού, δικτύων) και παροχής συναφών υπηρεσιών από την έγκριση του Υπουργού Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

1. Γενικά.

Με γνώμονα το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και τη λειτουργία των διαρθρωτικών ταμείων, ο κοινοτικός έλεγχος των κρατικών ενισχύσεων αποτελεί βασικό στοιχείο της πολιτικής ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν να αποδυναμώσουν τον ελεύθερο ανταγωνισμό, εμποδίζοντας την αποτελεσματικότερη δυνατή κατανομή των πόρων και διαταράσσοντας τις ισορροπίες μέσα στα ενιαία πλαίσια δραστηριοποίησης των επιχειρήσεων στην κοινή εσωτερική αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Μέσα από το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης η Επιτροπή παροτρύνει τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες να δώσουν προτεραιότητα στη λήψη μέτρων με στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των περιφερειακών οικονομιών. Σ' αυτή την κατεύθυνση θα μπορούσαν να συμβάλουν τα μέτρα τα οποία συνίστανται στην παροχή κρατικών ενισχύσεων προς μεμονωμένες επιχειρήσεις. Ωστόσο τα μέτρα αυτά στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό, δεδομένου ότι συνεπάγονται την ευμενή μεταχείριση των ενισχυόμενων επιχειρήσεων, σε σχέση πάντα με τις επιχειρήσεις που δεν λαμβάνουν ενισχύσεις.

Καθιερώθηκε συνεπώς ένα σύστημα, όπου δεν υπάρχει πλήρης απαγόρευση των κρατικών ενισχύσεων, αλλά βασίζεται στην κεντρική αρχή ότι οι κρατικές ενισχύσεις είναι κατά βάση ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, αλλά το οποίο προβλέπει ότι η χορήγησή τους μπορεί να γίνει δεκτή σε ορισμένες εξαιρετικές περιπτώσεις.

Οι βασικοί κανόνες καθιερώνονται στα άρθρα 87 και 88 της συνθήκης αλλά συμπληρώνονται και με κανόνες του παράγωγου κοινοτικού δικαίου, όσο και με αποφάσεις του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

2. Ορισμός της έννοιας των Κρατικών Ενισχύσεων.

Σύμφωνα με το άρθρο 87 παρ.1 της Συνθήκης ορίζεται ότι κάθε κρατική ενίσχυση είναι καταρχήν ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά. Με το άρθρο 88 ανατίθεται στην Επιτροπή να ελέγχει τις κρατικές ενισχύσεις. Οι κανόνες των κρατικών ενισχύσεων εφαρμόζονται σε εκείνα τα μέτρα που πληρούν τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- **Μεταβίβαση Κρατικών Πόρων** από τον εθνικό προϋπολογισμό, τον προϋπολογισμό των περιφερειακών ή τοπικών φορέων, κρατικές τράπεζες, οργανισμούς κ.α., καθώς και μέσω ιδιωτικών ή δημοσίων ενδιάμεσων φορέων που έχουν οριστεί από το Κράτος μέλος. Οι μεταφορές πόρων που στοιχειοθετούν ενίσχυση είναι δυνατό να λάβουν διάφορες μορφές: όχι μόνον επιχορηγήσεις και επιδοτήσεις επιτοκίου, αλλά και εγγυήσεις δανείων, ευνοϊκές ρυθμίσεις ταχείας απόσβεσης, εισφορές κεφαλαίου κλπ.
- **Οικονομικό πλεονέκτημα**, το οποίο η αποδέκτρια επιχείρηση δεν θα είχε λάβει υπό κανονικές συνθήκες επιχειρηματικής δραστηριότητας. (πχ. προνομιακή πρόσβαση σε υποδομές χωρίς καταβολή οικονομικού ανταλλάγματος).

- **Επιλεκτικότητα**, στις επιχειρήσεις στις οποίες χορηγείται κρατική ενίσχυση διαταράσσοντας με τον τρόπο αυτό την ισορροπία μεταξύ συγκεκριμένων επιχειρήσεων και των ανταγωνιστών τους. Η «επιλεκτικότητα» είναι το στοιχείο το οποίο διαφοροποιεί τις κρατικές ενισχύσεις από τα λεγόμενα «μέτρα γενικού χαρακτήρα», που ισχύουν αυτόματα για όλες τις επιχειρήσεις του κράτους μέλους, ανεξαρτήτως τομέα δραστηριότητας. Ένα καθεστώς είναι επιλεκτικό εάν οι αρχές που είναι υπεύθυνες για την εφαρμογή του μπορούν να αποφασίζουν κατά τη διακριτική τους ευχέρεια.
- **Συνέπειες για τον ανταγωνισμό και το εμπόριο.** Η ενίσχυση θα πρέπει να έχει πραγματικές ή δυνητικές συνέπειες για τον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Αν η ενίσχυση ενδυναμώνει την οικονομική θέση μίας επιχείρησης σε σχέση με τις υπόλοιπες που δραστηριοποιούνται στην συγκεκριμένη αγορά μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τότε το ενδοκοινοτικό εμπόριο επηρεάζεται άμεσα. Τα χαρακτηριστικά του δικαιούχου δεν έχουν σημασία. Μπορεί ακόμη και μία μη κερδοσκοπική οργάνωση να αναπτύσσει οικονομικές δραστηριότητες.

Η Επιτροπή έχει υιοθετήσει την άποψη ότι οι ενισχύσεις μικρού ύψους (ενισχύσεις de minimis) δεν έχουν δυνητικές συνέπειες για τον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών.

3. Παρεκκλίσεις από την απαγόρευση των κρατικών ενισχύσεων

Ο παραπάνω κανόνας του α.87 παρ. 1 της Συνθήκης δεν ισοδυναμεί με απόλυτη απαγόρευση. Στα α.87 παρ.2 και 3 της Συνθήκης καθορίζονται ορισμένες περιπτώσεις στις οποίες μία κρατική ενίσχυση μπορεί να θεωρηθεί αποδεκτή.

Σύμφωνα με το α.88 τα κράτη μέλη οφείλουν να κοινοποιούν στην Επιτροπή κάθε σχέδιο για τη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης πριν από την υλοποίηση του σχεδίου. Η Επιτροπή έχει τη διακριτική ευχέρεια να αποφασίζει για την ύπαρξη δυνατότητας εξαίρεσης, κατάργησης ή τροποποίησης του σχετικού μέτρου.

Σύμφωνα με το α.87 παρ 2 συμβιβάζονται με την κοινή αγορά:

- Οι ενισχύσεις κοινωνικού χαρακτήρα προς μεμονωμένους καταναλωτές, υπό τον όρο ότι χορηγούνται χωρίς διάκριση προελεύσεως των προϊόντων.
- Οι ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα
- Οι ενισχύσεις προς την οικονομία ορισμένων περιοχών της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας.

Στο α.87 παρ 3 ορίζονται τρεις κατηγορίες εξαιρέσεων :

- Τις περιφερειακές ενισχύσεις, οι οποίες αποσκοπούν στην προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης περιοχών, στις οποίες το βιοτικό επίπεδο είναι ιδιαίτερα χαμηλό ή στις οποίες επικρατεί σοβαρή υποαπασχόληση (87 3^ο)

- Τις τομεακές ενισχύσεις, οι οποίες αποσκοπούν στην προώθηση της ανάπτυξης ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών, εφ' όσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο αντίθετο προς το κοινό συμφέρον. (87 3γ).
- Τις γενικές οριζόντιες ενισχύσεις, που έχουν ως αντικείμενο την προώθηση σημαντικών σχεδίων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος ή την άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους (87 3β)
- Τις πολιτιστικές ενισχύσεις για την ανάπτυξη του πολιτισμού και τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών και ανταγωνισμού της Κοινότητας κατά τρόπο αντίθετο προς το κοινό συμφέρον. (87 3δ)

Ιδιαίτερα, μέσα στα πλαίσια των διαρθρωτικών ταμείων διακρίνονται τρεις βασικές κατηγορίες ενισχύσεων, σύμφωνα με τα παραπάνω, δηλ. α. 87 παρ 3 α και γ της συνθήκης:

- **Οι περιφερειακές ενισχύσεις**, όπως περιγράφηκαν παραπάνω
- **Οι κανόνες οριζόντιου χαρακτήρα**. Πρόκειται για κανόνες που ισχύουν για όλους τους κλάδους, που συγκεκριμενοποιούν τη θέση της Επιτροπής έναντι ειδικών κατηγοριών ενισχύσεων. Η Επιτροπή έχει εκδώσει «πλαίσια κανόνων» και «κατευθυντήριες γραμμές», όπου εξηγεί τα κριτήρια τα οποία εφαρμόζει σε σχέση με τις ακόλουθες κατηγορίες ενισχύσεων:
 1. Ενισχύσεις προς επιχειρήσεις μικρού και μεσαίου μεγέθους
 2. Ενισχύσεις για την έρευνα και την ανάπτυξη
 3. Ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος
 4. Ενισχύσεις για διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων
 5. Ενισχύσεις για την απασχόληση
 6. Ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που εδρεύουν σε υποβαθμισμένες αστικές περιοχές
 7. Ενισχύσεις για την επαγγελματική κατάρτιση
- **Οι κανόνες κατά κλάδους**. Η Επιτροπή έχει επίσης εκδώσει κανόνες οι οποίοι αφορούν συγκεκριμένους τομείς δραστηριότητας ή κλάδους. Με αυτούς διευκρινίζει τη μέθοδο που ακολουθεί έναντι των κρατικών ενισχύσεων προς επιμέρους κλάδους:
 1. Ευαίσθητοι κλάδοι, όπως είναι ο Άνθρακας και ο Χάλυβας, οι Συνθετικές Ίνες, η Αυτοκινητοβιομηχανία, και η Ναυπηγική Βιομηχανία.
 2. Γεωργία, Αλιεία και Υδατοκαλλιέργειες. Για την Γεωργία εφαρμόζονται οι κρατικές ενισχύσεις με την επιφύλαξη του α.51 παρ 1 του Καν. 1257/99/ΕΟΚ
 3. Μεταφορές. Μόνο στον τομέα των οδικών μεταφορών ισχύουν οι γενικοί κανόνες κρατικών ενισχύσεων με εξαίρεση τον εξοπλισμό μεταφορών που δεν είναι επιλέξιμος. Για τους υπόλοιπους κλάδους μεταφορών ισχύουν ειδικοί κανόνες που παρέχονται από τη ΓΔ Μεταφορών

4. Διαδικασίες Κοινοποίησης

Οι διαδικασίες κοινοποίησης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή καθορίζονται με λεπτομέρεια στον Καν. 659/1999.

Ο γενικός κανόνας είναι το σύστημα των εκ των προτέρων εγκρίσεων. Τα κράτη μέλη είναι υποχρεωμένα να ενημερώνουν την Επιτροπή («Υποχρέωση Κοινοποίησης») για κάθε σχέδιο χορήγησης ή μεταβολής μέτρων κρατικών ενισχύσεων και δεν επιτρέπεται να θέτουν σε εφαρμογή τα μέτρα αυτά πριν τα εγκρίνει η Επιτροπή. Η Επιτροπή είναι αυτή που αποφασίζει αν ένα μέτρο αποτελεί ή όχι κρατική ενίσχυση σύμφωνα με το α.87 παρ.1 ή εξαιρείται με το α. 87 παρ.3. Τα κράτη μέλη δεν έχουν δικαίωμα να χορηγήσουν κρατικές ενισχύσεις χωρίς να τις έχουν κοινοποιήσει στην Επιτροπή και πριν η Επιτροπή τις εγκρίνει. Κάθε ενίσχυση η οποία έχει προηγουμένως χορηγηθεί χωρίς να εγκριθεί από την Επιτροπή θεωρείται αυτομάτως **«παράνομη»**. Σύμφωνα με τους διαδικαστικούς κανόνες η Επιτροπή υποχρεούται να απαιτήσει από τους αποδέκτες την επιστροφή κάθε «παράνομης ενίσχυσης» εφόσον καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η ενίσχυση είναι ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά.

5. Κοινοποίηση

Η υποχρέωση κοινοποίησης βαρύνει πάντα τα κράτη μέλη και διενεργείται μέσω της Μόνιμης Ελληνικής Αντιπροσωπείας. Σε περίπτωση που η κοινοποίηση είναι ελλιπής, η Επιτροπή ζητά την υποβολή και συμπληρωματικών στοιχείων. Συνήθως τάσσεται προθεσμία 20 ημερών στο κράτος μέλος για να απαντήσει.

Η Επιτροπή διαθέτει δύο μήνες για να εξετάσει την περίπτωση μίας ενίσχυσης. Η προθεσμία τρέχει από την ημερομηνία κατά την οποία η Επιτροπή θεωρεί το φάκελο πλήρη. Στη συνέχεια εκδίδει, είτε **«απόφαση περί μη έγερσης αντιρρήσεων»**, οπότε η ενίσχυση επιτρέπεται, είτε **«απόφαση για την κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας»**. Η ενδεικτική προθεσμία για τέτοιου είδους έρευνες είναι 18 μήνες. Η απόφαση της Επιτροπής είναι οριστική και μπορεί να είναι θετική, οπότε επιτρέπεται η ενίσχυση, ή αρνητική, οπότε απαγορεύεται η υλοποίησή της. Σε κάθε περίπτωση και ως την έκδοση της απόφασής της η Επιτροπή εκδίδει **«διαταγή αναστολής»** της ενίσχυσης ή και **«διαταγή ανάκτησης»** της ενίσχυσης σε ορισμένες περιπτώσεις. Αν η απόφαση της Επιτροπής είναι αρνητική για υπόθεση παρανόμων ενισχύσεων, η Επιτροπή αποφασίζει την εκ μέρους του οικείου κράτους μέλους λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την ανάκτηση της χορηγηθείσης ενίσχυσης από τον δικαιούχο, πλέον τόκων, εκδίδοντας σχετική **«απόφαση ανάκτησης»**.

Όλες οι σχετικές αποφάσεις υπόκεινται σε αναθεώρηση από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, σύμφωνα με το α. 230 της Συνθήκης.

6. Κανονισμοί κατά κατηγορία εξαιρέσεων

Μέσα στη διαδικασία εκσυγχρονισμού και απλούστευσης των διαδικασιών κρατικών ενισχύσεων, το Συμβούλιο υιοθέτησε τον **Κανονισμό 994/98**, με τον οποίο η

Επιτροπή δύναται να υιοθετεί τους λεγόμενους «Κανονισμούς κατά κατηγορία εξαιρέσεων».

Τέσσερις Κανονισμοί έχουν τεθεί σε ισχύ από το Συμβούλιο. Οι τρεις από αυτούς θεσπίζουν εξαιρέσεις όσον αφορά:

- **Ο Κ. 70/2001** σχετικά με «**την παροχή ενισχύσεων σε μικρού και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις**», όπως τροποποιήθηκε από τον **Κανονισμό 364/2004** και περιέλαβε και «**τις ενισχύσεις για την έρευνα και την ανάπτυξη**».
- **Ο Κ. 2204/2002** σχετικά με «**την παροχή ενισχύσεων στην απασχόληση**».
- **Ο Κ. 68/2001** σχετικά με «**την παροχή ενισχύσεων επαγγελματικής εκπαίδευσης**».

Σ' αυτές τις περιπτώσεις το κράτος μέλος οφείλει, αντί της κοινοποίησης να υποβάλει στην Επιτροπή συνοπτική περιγραφή του μέτρου ενίσχυσης εντός 20 ημερών μετά την υλοποίηση του μέτρου (**Γνωστοποίηση**). Πρόσφατα ψηφίστηκε και νέος κανονισμός για τις **ενισχύσεις στην απασχόληση**, ο οποίος δεν έχει ακόμα δημοσιευτεί.

Ο τελευταίος **Κανονισμός 69/2001** αφορά την εφαρμογή του κανόνα ενίσχυσης ήσσονος σημασίας (**de minimis**). Ο κανονισμός ορίζει σαφώς ότι οι ενισχύσεις προς μία επιχείρηση οι οποίες δεν υπερβαίνουν τις 100.000 Ευρώ, (χρηματικό ισοδύναμο επιχορήγησης) επί μία τριετία δεν πληρούν τους όρους της κρατικής ενίσχυσης και συνεπώς δεν πρέπει να κοινοποιηθούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ούτε καν να γνωστοποιηθούν. Για να κριθεί αν η ενίσχυση υπερβαίνει ή όχι το όριο λαμβάνεται υπόψη το σύνολο της δημόσιας στήριξης που θεωρείται ότι αποτελεί ενίσχυση de minimis. Δεν θίγεται το δικαίωμα του αποδέκτη να λάβει άλλες κρατικές ενισχύσεις βάσει καθεστώτων που έχουν λάβει την έγκριση της Επιτροπής. Το όριο ισχύει για τις ενισχύσεις παντός είδους, ανεξάρτητα από την μορφή υπό την οποία χορηγούνται και τον σκοπό τους. Η μόνη εξαίρεση από τον κανόνα de minimis είναι οι εξαγωγικές ενισχύσεις.

Τα κράτη μέλη είναι πλέον σε θέση να χορηγήσουν ενισχύσεις που πληρούν τις προϋποθέσεις των τριών αυτών κανονισμών χωρίς να πρέπει να κοινοποιήσουν εκ των προτέρων τις προθέσεις τους στην Επιτροπή και χωρίς να χρειάζεται να διασφαλίσουν τη συμφωνία της.

ΕΛΕΓΧΟΙ

1. Σκοπός του Ελέγχου στο Γ' ΚΠΣ

Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι εθνικοί και κοινοτικοί πόροι χρησιμοποιούνται σωστά και αποτελεσματικά για την υλοποίηση των έργων – υποέργων, τα αρμόδια όργανα ελέγχου λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα με σκοπό :

- α. Την τήρηση των εθνικών και κοινοτικών διατάξεων
- β. Την ορθή υλοποίηση των συγχρηματοδοτούμενων ενεργειών
- γ. Την τήρηση της επιλεξιμότητας των δαπανών και την αιτιολόγησή τους βάσει των αρχών της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης
- ε. Την πρόληψη ή την διαπίστωση τυχόν παραβάσεων και την επιβολή των σχετικών κυρώσεων
- στ. Την ανάκτηση τυχόν αχρεωστήτως καταβληθέντων κεφαλαίων μετά τη διαπίστωση της σχετικής παράβασης
- ζ. Την εξασφάλιση επαρκούς διαδρομής ελέγχου

2. Είδη και Διαδικασία Ελέγχου

Οι προβλεπόμενοι έλεγχοι διενεργούνται σε τρία, ανεξάρτητα μεταξύ τους ιεραρχικά επίπεδα, τα οποία περιγράφονται συνοπτικά κατωτέρω. Εφ' όσον οι έλεγχοι αυτοί διενεργούνται στα πλαίσια προγραμματισμένου σχεδιασμού ή όχι διακρίνονται σε τακτικούς ή έκτακτους αντίστοιχα. Για να διενεργηθεί έκτακτος έλεγχος θα πρέπει να υπάρξει υπόνοια παρατυπίας ή σχετική καταγγελία στο αντίστοιχο όργανο

α) Πρωτοβάθμιος έλεγχος

Ασκείται από τη Μονάδα Ελέγχου της Διαχειριστικής Αρχής του Ε.Π. «ΚτΠ»

α1. Είδη ελέγχων :

Προληπτικός. Διασφαλίζει εάν ο Τελικός Δικαιούχος έχει λάβει όλα τα μέτρα που εξασφαλίζουν την τήρηση της ισχύουσας Εθνικής και Κοινοτικής νομοθεσίας και τις προϋποθέσεις για την ορθή εκτέλεση των πράξεων. Ο ανωτέρω έλεγχος διενεργείται πριν από την έναρξη της υλοποίησης, κατά το στάδιο προετοιμασίας εκτέλεσης του έργου. Κατ' αυτόν ελέγχεται το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας του Τελικού Δικαιούχου, σε σχέση με την ικανότητα του να υλοποιήσει το έργο, καθώς και η δέσμευσή του να τηρήσει το συγκεκριμένο για την περίπτωση του νομικό πλαίσιο, ιδίως δε όσον αφορά στη διαδικασία επιλογής τελικών αναδόχων. Στην περίπτωση πράξεων που έχουν ήδη ξεκινήσει πριν από την υποβολή του αιτήματος ένταξης του έργου, η Μονάδα Ελέγχου της Διαχειριστικής Αρχής διενεργεί ουσιαστικό έλεγχο όλων των ενεργειών που έχουν προηγηθεί (έλεγχος προκήρυξης, τήρησης κανόνων δημοσιότητας, νομιμότητας σύμβασης κ.λπ.).

Κατά την εκτέλεση της πράξης: Διενεργείται κατά τη διάρκεια υλοποίησης των έργων, μέσω του ΟΠΣ και με επιτόπιους ελέγχους. Ειδικότερα ελέγχεται η νομιμότητα των πράξεων, η νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών, η τήρηση των διαδικασιών, η αξιοπιστία των πληροφοριών και οικονομικών στοιχείων που δηλώνονται από τον Τελικό Δικαιούχο στο πλαίσιο των μηνιαίων και τριμηνιαίων δελτίων παρακολούθησης, η τήρηση των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει ο Τελικός Δικαιούχος κατά την ένταξη του έργου στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, καθώς και η τήρηση των κανόνων δημοσιότητας σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες και διατάξεις.

Μετά την ολοκλήρωση της πράξης: Διενεργείται μετά τη γνωστοποίηση ολοκλήρωσης του έργου από τον Τελικό Δικαιούχο, είναι επιτόπιος και συνίσταται στον έλεγχο των ποιοτικών, οικονομικών και λειτουργικών αποτελεσμάτων της πράξης, καθώς και στον έλεγχο της τήρησης των υποχρεώσεων του Τελικού Δικαιούχου, λαμβάνοντας υπόψη την πρόταση (ΤΔΕ/Υ) και την απόφαση ένταξης στο επιχειρησιακό πρόγραμμα. Κάθε έργο ελέγχεται με επιτόπιο έλεγχο από τη Δ.Α. τουλάχιστον μια φορά και συντάσσεται βεβαίωση τήρησης των υποχρεώσεων από τον Τελικό Δικαιούχο, η οποία καταχωρείται στο ΟΠΣ.

α.2 Υποκείμενοι σε έλεγχο:

- Τελικοί Δικαιούχοι
- Τελικοί Αποδέκτες (Ανάδοχοι)

α.3 Αντικείμενο του ελέγχου

- Έλεγχος συστήματος διοίκησης, διαχείρισης, εκτέλεσης της πράξης
- Έλεγχος φυσικού αντικειμένου
- Έλεγχος οικονομικού αντικειμένου
- Έλεγχος αξιοπιστίας των πληροφοριών που δηλώνονται από τους Τελικούς Δικαιούχους
- Έλεγχος της νομιμότητας των διαδικασιών της πράξης
- Νομιμότητα, κανονικότητα των δαπανών σε σχέση με τα προβλεπόμενα από την Εθνική και Κοινοτική νομοθεσία
- Επιλεκτική επαλήθευση δηλώσεων δαπανών

α.4 Μέσα για την πραγματοποίηση του ελέγχου

- Μηνιαίες δηλώσεις δαπανών Υποέργου
- Τριμηνιαία Δελτία Παρακολούθησης Έργου
- Αξιοποίηση πληροφοριών – καταγγελιών
- Επιτόπιες επισκέψεις
- Αξιοποίηση πληροφορικών συστημάτων

α.5 Συνέπειες (ενδεχόμενες)

Σύμφωνα με τους Κανονισμούς 1260/1999 και 438/2001 σε περίπτωση που εντοπισθεί παρατυπία σε αυτό το στάδιο, τότε η σχετική δαπάνη παραμένει μεν στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, ενδέχεται όμως να τροποποιηθεί ο άξονας ή το μέτρο που διατίθεται η δαπάνη.

β) Δευτεροβάθμιος Έλεγχος

Ασκείται από την Αρχή Πληρωμής η οποία συγκροτήθηκε ως ειδική αυτοτελής υπηρεσία με σκοπό την εξασφάλιση των χρηματοδοτικών ροών από τα διαρθρωτικά Ταμεία για τα επιχειρησιακά προγράμματα του ΚΠΣ. Οι έλεγχοι που διενεργεί η Αρχή Πληρωμής είναι δειγματοληπτικοί στους τελικούς δικαιούχους των έργων (τουλάχιστον στο 5% της συνολικής επιλέξιμης δαπάνης).

β.1 Υποκείμενοι σε έλεγχο

- Διαχειριστική Αρχή
- Τελικός Δικαιούχος
- Τελικοί Αποδέκτες

β.2 Συνέπειες (ενδεχόμενες)

Σε περίπτωση που εντοπισθεί παρατυπία σε αυτό το επίπεδο, τότε η σχετική δαπάνη παραμένει στο Κράτος Μέλος, αλλά ενδέχεται να μεταφερθεί σε άλλο επιχειρησιακό πρόγραμμα.

γ) Τριτοβάθμιος Έλεγχος

Είναι εξωτερικός έλεγχος και ασκείται από την Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ), η οποία είναι ανεξάρτητη αρχή του Υπουργείου Οικονομικών και η οποία συγκροτείται με Υπουργική Απόφαση και είναι επταμελής (Άρθρο 7, Ν.2860/2000).

Αποστολή της ΕΔΕΛ είναι η εξασφάλιση της τήρησης των κανόνων χρηστής Δημοσιονομικής Διαχείρισης και της εφαρμογής της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας .

γ.1 Υποκείμενοι σε έλεγχο

- Αρχή Πληρωμής
- Διαχειριστική Αρχή
- Τελικός Δικαιούχος
- Τελικοί Αποδέκτες

γ.2 Τα είδη ελέγχου αναφέρονται σε :

- Έλεγχο συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου Διαχειριστικής Αρχής, Αρχής Πληρωμής, δαπανών Τελικών Δικαιούχων
- Αξιολόγηση αποτελεσμάτων των ελέγχων που πραγματοποιούν οι Διαχειριστικές Αρχές και η Αρχή Πληρωμής
- Αξιολόγηση μέτρων και ενεργειών που λήφθηκαν από αρμόδιες αρχές
- Συνεργασία με την Επιτροπή (Ε.Ε) για τον συντονισμό των ελέγχων των εθνικών και κοινοτικών προγραμμάτων
- Παροχή στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ) Δήλωσης στην οποία συντίθενται τα συμπεράσματα των ελέγχων

γ.3 Συνέπειες (ενδεχόμενες)

Σε περίπτωση που εντοπισθεί παρατυπία σε αυτό το επίπεδο, τότε η σχετική δαπάνη παραμένει στο Κράτος Μέλος, αλλά ενδέχεται να αλλάξει επιχειρησιακό πρόγραμμα.

δ) Έλεγχος από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ασκεί έλεγχο σε όλα τα μέρη που εμπλέκονται στην υλοποίηση του Γ΄ ΚΠΣ και ειδικότερα :

- Στην Αρχή Πληρωμής
- Στη Διαχειριστική Αρχή
- Στους Τελικούς Δικαιούχους
- Στον Τελικό Αποδέκτη

όπως αυτές απορρέουν από τον Γενικό Κανονισμό 1260/99. Σε περίπτωση που εντοπισθεί παρατυπία σε αυτό το επίπεδο τότε η σχετική δαπάνη αφαιρείται από το Κράτος Μέλος.

Οι εμπλεκόμενοι φορείς στην εκτέλεση έργων του Γ΄Κ.Π.Σ. (Τελικοί Δικαιούχοι, Λήπτες στις περιπτώσεις των κρατικών ενισχύσεων) υποχρεούνται να τηρούν τα πρωτότυπα δικαιολογητικά τρία (3) έτη από την καταβολή του τελικού υπολοίπου της παρέμβασης και σε κάθε περίπτωση μέχρι 31/12/2012, τα οποία υποχρεούνται να θέτουν υπόψη των αρμοδίων Εθνικών και Κοινοτικών Οργάνων Ελέγχου. Γενικώς σε κάθε περίπτωση διαπίστωσης παρατυπίας σε οποιοδήποτε επίπεδο ελέγχου από τα περιγραφόμενα παραπάνω, ενεργοποιούνται διαδικασίες δημοσιονομικής διόρθωσης ή/και ανάκτησης των σχετικών δαπανών, με βάση τα πορίσματα των σχετικών εκθέσεων ελέγχου που συντάσσουν τα αρμόδια κατά περίπτωση ελεγκτικά όργανα.

3. Προληπτικός έλεγχος - Οδηγίες ορθής συμπλήρωσης ΤΔΕ/Υ

Ο προληπτικός έλεγχος των πράξεων που υποβάλλονται στην ΕΥΔ για ένταξη στο ΕΠ «ΚτιΠ», τον οποίο διενεργεί η Μονάδα Ελέγχων, εστιάζεται κυρίως στην τήρηση του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου (ευρωπαϊκού και εθνικού) και βασίζεται, κατά κύριο λόγο, στα στοιχεία που ο Τ.Δ. δηλώνει (υπεύθυνα) στο Τεχνικό Δελτίο Έργου (ΤΔΕ).

α. Τήρηση θεσμικού πλαισίου

α) Δέσμευση

Στο πεδίο αρ. [164] ΤΔΕ ΕΚΤ, (αντίστοιχα αρ. [60] για έργα ΕΤΠΑ) ο Τ.Δ. πρέπει υποχρεωτικά να δηλώσει ότι κατ' αρχήν δεσμεύεται να τηρήσει τους εθνικούς και κοινοτικούς κανόνες περί δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών και στο πεδίο αρ. [67], (αντίστοιχα αρ. [60] για έργα ΕΤΠΑ), θα πρέπει υποχρεωτικά να αναφέρει αναλυτικά και διεξοδικά τις συγκεκριμένες διατάξεις νομοθετικού περιεχομένου, τις οποίες με γνώμονα:

- α) τη νομική του μορφή,
- β) τη φύση των πράξεων και
- γ) τις προϋπολογιζόμενες δαπάνες αυτών

προτίθεται /δεσμεύεται να εφαρμόσει κατά την υλοποίηση των πράξεων. Ο έλεγχος εστιάζεται στην ορθότητα και πληρότητα των δηλωνόμενων σε αυτό το πεδίο νομοθετημάτων.

Κατά συνέπεια όταν ο Τελικός Δικαιούχος συμπληρώνει το αντίστοιχο πεδίο στο ΤΔΕ, θα πρέπει:

1. Να αναφέρει το νομικό πλαίσιο στο οποίο λειτουργεί, τη νομική μορφή σύστασης και λειτουργίας.

2. Να αναφέρει ρητά και περιοριστικά τη νομοθεσία που θα ακολουθήσει κατά την πραγματοποίηση του έργου. Εάν η πραγματοποίηση του έργου πρόκειται να γίνει ιδίως κατά παρέκκλιση των προαναφερόμενων εθνικών διατάξεων ή και συμπληρωματικά με άλλες διατάξεις, θα πρέπει ο Τελικός Δικαιούχος να αναφέρει ρητά τη διάταξη νόμου που προβλέπει αυτό ή που δίνει την εξουσιοδότηση να ρυθμίσει την εξαίρεση/ διαφοροποίηση κ.λπ., Προεδρικό Διάταγμα ή Υπουργική Απόφαση, καθώς και τα ΦΕΚ στα οποία δημοσιεύθηκαν τα προαναφερόμενα. Τα κείμενα αυτά (καταστατικά κείμενα, ειδικές ρυθμίσεις νομοθετικού περιεχομένου κλπ) θα πρέπει να αποστέλλει στην Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης μαζί με το ΤΔΕ. Το βάρος ευθύνης απόδειξης εξαίρεσης, παρέκκλισης, διαφοροποίησης κ.λπ. έχει εκείνος που το επικαλείται.

3. Για τα έργα που υλοποιούνται με ίδια μέσα χαρακτηριζόμενα κατά το πλείστον ως «έργα αυτεπιστασίας» θα πρέπει να γίνεται μνεία και να λαμβάνονται υπόψη οι διατάξεις:

- του Ν. 2527/97 (ΦΕΚ 206/Α), άρθρο 5 «Συμβάσεις μίσθωσης έργου»,

- του Ν. 2639/98 (ΦΕΚ 205/Α), άρθρο 1 «Ειδικές μορφές απασχόλησης» και άρθρο 2 «Μερική απασχόληση»,
- καθώς επίσης και της επισήμανσης του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (Ειδική Έκθεση αριθ. 10/2000), ότι «...Ο έλεγχος μιας πράξης αποκάλυψε ότι το ΚΚΕρ ανέθετε συμβάσεις εργασίας με το προκάλυμμα συμβάσεων παροχής υπηρεσιών...».

Το θέμα της εκτέλεσης /πραγμάτωσης έργων με ίδια μέσα λόγω της ιδιαιτερότητας που παρουσιάζει, αναπτύσσεται διεξοδικά στα επόμενα

β) Εγκρίσεις – εξαιρέσεις

1. Ένταξη στο Ενιαίο Πρόγραμμα Προμηθειών

Σύμφωνα με το Ν. 2286/95, όλες⁶ οι προμήθειες του δημοσίου εντάσσονται υποχρεωτικά στο ΕΠΠ. Ειδικά όμως, προμήθειες ειδών πληροφορικής που εντάσσονται στο ΕΠ "Κοινωνία της Πληροφορίας" εξαιρούνται αυτής της υποχρέωσης, σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση Π1/2830/2001 (ΦΕΚ 1093/Β/21.8.2001).

Επισημαίνεται ότι οι υποχρεώσεις των Φορέων που κάνουν χρήση της προαναφερόμενης απόφασης εμπεριέχονται στα σημεία 3 και 4 του διατακτικού αυτής.

2. Έγκριση Υπηρεσίας Ανάπτυξης Πληροφορικής (ΥΑΠ)

Σύμφωνα με το άρθρο 9 του ΠΔ 101/1973 (ΦΕΚ 173/Α/1973), όλοι οι Φορείς του Δημοσίου Τομέα όπως αυτός προσδιορίζεται από τις διατάξεις της παρ.6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 όπως ισχύει, καταρτίζουν και υποβάλλουν στην Υπηρεσία Ανάπτυξης Πληροφορικής (ΥΑΠ) της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης για έγκριση τα αιτήματά τους, που αφορούν στην αγορά ή μίσθωση μηχανογραφικού εξοπλισμού, ή ανάθεση μηχανογραφικών εργασιών σε τρίτους, Ειδικότερες ρυθμίσεις και εξαιρέσεις από τον παραπάνω κανόνα προσδιορίζονται από την Υπουργική Απόφαση ΥΑΠ/Φ30/Γ/133/367/2001 (ΦΕΚ 1223/Β/20.9.2001). Σημαντικότερες αυτών είναι οι εξής:

- a. Εξαιρούνται από τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το άρθρο 9 του ΠΔ101/1973 :
 - i. Τα Υπουργεία Εθνικής Άμυνας και Δημόσιας Τάξης, καθώς και οι εποπτευόμενοι αυτών φορείς
 - ii. Προμήθειες εξοπλισμού πληροφορικής και δικτύων (υλικό και λογισμικό) και παροχής συναφών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων και των μελετοκατασκευών, μέχρι τρία εκατομμύρια (3.000.000) Ευρώ
 - iii. Αναθέσεις μηχανογραφικών εργασιών σε τρίτους μέχρι οκτακόσιες χιλιάδες (880.000) Ευρώ

⁶ πλην ορισμένων εξαιρέσεων που αναφέρονται ρητά στο νόμο

2. Κατάτμηση έργων

Σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο περί προμηθειών αγαθών και υπηρεσιών, η προϋπολογιζόμενη δαπάνη της προμήθειας είναι καθοριστική για το είδος της διαδικασίας, την οποία ο προμηθευόμενος φορέας οφείλει να τηρήσει. Γενικά, οι διαδικασίες προμηθειών διακρίνονται σε ανοικτές, κλειστές, συνοπτικές και με διαπραγμάτευση και τηρούνται κατά περίπτωση τα προβλεπόμενα στην ισχύουσα νομοθεσία (βλ. και σχετικό πίνακα Παραρτήματος ΙΙΙ)

Ένα σημείο που κατά τη συμπλήρωση του ΤΔΕ χρήζει ιδιαίτερης προσοχής είναι ο προσδιορισμός και η περιγραφή των υποέργων (εφόσον το έργο αποτελείται από περισσότερα του ενός υποέργα) και ιδίως η τεκμηρίωση του γεγονότος ότι η ανάλυση του έργου στα συγκεκριμένα υποέργα δεν συνιστά κατάτμηση. Με τον όρο κατάτμηση νοείται η μεθόδευση ανάληψης πολλαπλών νομικών δεσμεύσεων (συμβάσεων) χαμηλού προϋπολογισμού, που έχει ως στόχο την αποφυγή της ενδεδειγμένης με βάση το συνολικό προϋπολογισμό του έργου διαδικασίας προμήθειας (π.χ. ανοικτή) και την προσφυγή σε απλούστερη ή συντομότερη (π.χ. συνοπτική ή με διαπραγμάτευση). Η κατάτμηση επιτρέπεται μόνο στις εξής περιπτώσεις:

- Όταν από τη φύση του το έργο δεν είναι δυνατό να υλοποιηθεί με ενιαίο τρόπο. Το γεγονός αυτό θα πρέπει να τεκμηριώνεται με πειστικό και αντικειμενικό τρόπο στο ΤΔΕ.
- Όταν σε κάθε υποέργο τηρείται η διαδικασία προμήθειας που θα ετηρείτο εάν η πράξη (το έργο) εκτελείτο με ενιαίο τρόπο.

3. Έργα υλοποιούμενα με ίδια μέσα

Βασικό χαρακτηριστικό γνώρισμα του όρου «υλοποίηση έργων με ίδια μέσα» (επίσης γνωστό και με τον καταχρηστικά χρησιμοποιούμενο όρο «Αυτεπιστασία») είναι η υλοποίηση μέρους ή του συνόλου ενός έργου από τον ίδιο τον ΤΔ. Αυτό σημαίνει ότι το νομικό πρόσωπο (ο ΤΔ) μπορεί να υλοποιήσει το έργο με το προσωπικό που διαθέτει, επικουρικά δε να χρησιμοποιήσει υπηρεσίες ή αγαθά από την ελεύθερη αγορά, συνάπτοντας τις σχετικές συμβάσεις. Είναι μια διαδικασία η οποία πολλές φορές δημιουργεί δυσδιάκριτα νομικά ζητήματα με συνήθεις και έκδηλους κινδύνους εννοιολογικής ολίσθησης από μια μορφή νομικής αντιμετώπισης σε άλλη. Ιδιαίτερη δε δυσκολία παρουσιάζεται στην παρακολούθηση του εκτελούμενου έργου.

Ο ΤΔ που εκτελεί ταυτόχρονα και μέρος (ή και το σύνολο) ενός έργου ως ανάδοχος, θα πρέπει κατ' αρχάς να εξασφαλίσει όλους τους πόρους που θα απαιτηθούν για την ομαλή εκτέλεση του έργου. Δηλαδή θα πρέπει να διαθέσει όλα τα μέσα που έχει στην κατοχή του (έμμισθο προσωπικό ή και άλλα αγαθά) και να τα συμπληρώσει, όπου απαιτείται, με προμήθεια υπηρεσιών ή αγαθών από την «ελεύθερη αγορά».

Βασική προϋπόθεση προκειμένου να είναι δυνατή η επιβεβαίωση της επιλεξιμότητας των σχετικών δαπανών, καθώς και η εφαρμογή μιας ουσιαστικής διαδρομής ελέγχου είναι να διαθέτει ο ΤΔ ένα κατάλληλο σύστημα παρακολούθησης και πιστοποίησης της ποσότητας, του είδους και της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών από φυσικά πρόσωπα, όπως θα αναλυθεί διεξοδικότερα παρακάτω. Το σύστημα αυτό (τις

λειτουργικές προδιαγραφές του) θα πρέπει ο ΤΔ υποχρεωτικά να αποστέλλει προς έγκριση στη Διαχειριστική Αρχή κατά τη φάση ένταξης του έργου.

Οι ΤΔ κατά την υλοποίηση πράξεων που εκτελούνται με ίδια μέσα χρησιμοποιούν το μόνιμο έμμισθο προσωπικό που διαθέτουν, ή χρησιμοποιούν τρίτα πρόσωπα συνάπτοντας με αυτά «συμβάσεις μίσθωσης έργου», σύμφωνα με τις διατάξεις 681 του Αστικού Κώδικα .

Στις περιπτώσεις που απασχολείται στην υλοποίηση του έργου μόνιμο έμμισθο προσωπικό θα πρέπει να προκύπτει κατά τρόπο σαφή το διακριτό του αντικειμένου που αφορά στο συγκεκριμένο έργο. Σε περίπτωση δε που το έμμισθο προσωπικό εμπλέκεται στο έργο στο πλαίσιο (ή και) άλλης συμβατικής νομικής δέσμευσης (με άλλη σύμβαση μίσθωσης έργου, ως μέλος ομάδας εργασίας, επιτροπής κλπ), θα πρέπει εκτός από το διακριτό του αντικειμένου που παρέχει, να προκύπτει ότι η συγκεκριμένη εργασία λαμβάνει χώρα σε χρόνο πέραν του κανονικού ωραρίου του συγκεκριμένου υπαλλήλου⁷.

Σε περιπτώσεις που καταρτίζεται σύμβαση μίσθωσης έργου, θα πρέπει να τηρείται η Εθνική και Κοινοτική Νομοθεσία. Ο βασικός όρος που πρέπει να τηρείται σε κάθε περίπτωση είναι η μη χρησιμοποίηση της Σύμβασης Μίσθωσης Έργου κατά τρόπο που να υποκρύπτει σχέση εξαρτημένης μισθωτής εργασίας (Σύμβαση Εργασίας).

Προκειμένου να αποφευχθεί αυτό, για μεν το Δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα το νομικό πλαίσιο συμπληρώνεται με το άρθρο 6 του Νόμου 2527/97, το οποίο ρυθμίζει τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία για τη νόμιμη σύναψη Συμβάσεων μίσθωσης έργου.

Ειδικά στις περιπτώσεις του Δημοσίου τομέα απαιτείται πριν την σύναψη της σύμβασης η έκδοση σχετικής κοινής απόφασης του Υπουργού ΥΠΕΣΔΑ και του αρμοδίου κατά περίπτωση Υπουργού με την οποία καθορίζονται :

1. ο αριθμός των προσώπων που θα απασχοληθούν,
2. το συγκεκριμένο έργο που θα εκτελέσουν,
3. το χρονικό διάστημα που απαιτείται για την ολική ή τμηματική παράδοση του έργου,
4. το συνολικό ποσό της αμοιβής του αναδόχου,
5. ο τόπος εκτέλεσης του έργου,
6. ότι το έργο δεν ανάγεται στον κύκλο των συνήθων καθηκόντων των υπαλλήλων του οικείου φορέα και,
7. αιτιολογία για τους λόγους που δεν μπορεί να εκτελεσθεί από υπαλλήλους του.

Επισημαίνεται ότι σύμβαση μίσθωσης έργου που καλύπτει πάγιες και διαρκείς ανάγκες είναι αυτοδικαίως και καθ' ολοκληρίαν άκυρη. Ειδικά για το δημόσιο τομέα, σε περίπτωση που παραβιασθεί η παραπάνω διάταξη του νόμου, τα αρμόδια όργανα παραπέμπονται υποχρεωτικά σε πειθαρχική δικαιοδοσία και βέβαια δίδονται αυτεπαγγέλτως ή κατ' έγκληση οποιουδήποτε πολίτη για παράβαση καθήκοντος κατά το άρθρο 257 του Ποινικού Κώδικα.

⁷ Κανονισμός 1685/2000 σε σχέση με τον Κανονισμό 1260/99

Στον ιδιωτικό τομέα δεν υπάρχει η υποχρέωση προηγούμενης έγκρισης όπως παραπάνω, αλλά επειδή η υιοθέτηση των διαδοχικών συμβάσεων μίσθωσης έργου εκ μέρους εργοδοτών δυναμιτίζει τα θεμέλια των εργασιακών σχέσεων, εισάγοντας παράκαμψη από το θεσμικό πλαίσιο που προστατεύει τα δικαιώματα των εργαζομένων (εργοδοτικές ασφαλιστικές εισφορές κλπ), υπάρχει η ρύθμιση του άρθρου 1 του Νόμου 2639/98, που εισάγει την υποχρέωση γνωστοποίησης κάθε γνήσιας σύμβασης έργου εντός 15 ημερών από της καταρτίσεως στην οικεία Επιθεώρηση Εργασίας, προκειμένου αυτή να μην θεωρηθεί ότι υποκρύπτει σύμβαση εξαρτημένης εργασίας. Σε περίπτωση που δεν έχει γίνει τέτοια γνωστοποίηση η σύμβαση μίσθωσης έργου πάσχει και είναι ερευνητέο το εάν και κατά πόσο υποκρύπτει σχέση μισθωτής εργασίας. Υπόψη και τα σημεία '15', '63', σελ.5, 9 της « Ειδικής Έκθεσης του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου» με αρ. 10/2000, σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις που αναθέτει το Κοινό Κέντρο Ερευνών κ.λπ.)

Επιπλέον δε, όσον αφορά Τελικούς Δικαιούχους τόσο του ιδιωτικού τομέα, όσο και αυτούς που βρίσκονται στις «παρυφές» του Δημόσιου τομέα, προκειμένου να μπορεί να γίνει ουσιαστικός και πλήρης έλεγχος της λειτουργίας και των αποτελεσμάτων αυτών των συμβάσεων μίσθωσης έργου θα πρέπει να υφίσταται ένας παραδεκτός και εγκεκριμένος από τη Διαχειριστική Αρχή μηχανισμός (πληροφοριακό σύστημα κλπ) πιστοποίησης (ποιοτικής και ποσοτικής) των παραδοτέων κάθε φορά, δεδομένου ότι προϋπόθεση της τμηματικής ή συνολικής εξόφλησης του αντισυμβαλλομένου εργολάβου από τον εργοδότη είναι η αντίστοιχα τμηματική ή εν ολοκλήρω ποιοτική και ποσοτική παραλαβή των παραδοτέων του.

Το ή τα παραδοτέα, ανεξάρτητα της νομικής φύσεως του ΤΔ και ανεξάρτητα αν αυτά παρέχονται από προσωπικό με σύμβαση εργασίας ή σύμβαση μίσθωσης έργου θα πρέπει να περιγράφονται με σαφήνεια κάθε φορά έτσι ώστε να προκύπτει κατά τρόπο αδιαμφισβήτητο η προσωπική εμπλοκή κάθε εργολάβου ή εργαζομένου στο έργο, με διακριτά τον ρόλο του και την συμβολή του στο τελικό αποτέλεσμα. Εάν δε συντρέχουν στο πρόσωπο του εργολάβου και περισσότερες έννομες σχέσεις του με τον εργοδότη (σχέση μισθωτής εργασίας, άλλα ερευνητικά έργα κλπ), τότε θα πρέπει να είναι απόλυτα σαφής η διαδικασία πιστοποίησης και παραλαβής των παραδοτέων, προκειμένου να πιστοποιείται κάθε φορά τι, που, σε πόσο χρόνο, στο πλαίσιο ποιας έννομης σχέσης και με ποια αμοιβή παραδίδεται και εξοφλείται, κατ' αναλογία με τα απαιτούμενα για την έκδοση της κοινής Υπουργικής απόφασης, προκειμένου περί στενού Δημόσιου τομέα.

Το έργο όπως αναλύεται ανωτέρω μπορεί να συνίσταται τόσο σε παροχή αγαθών, εκ μέρους του εργολάβου, όσο και υπηρεσιών, είτε και συνδυασμού των δύο. Αντίστοιχα οι μηχανισμοί πιστοποίησης των εκάστοτε παραδοτέων από πλευράς εργοδότη, (προκειμένου περί συμβάσεων μίσθωσης έργου), θα πρέπει να προσαρμόζονται στις ειδικές απαιτήσεις και προδιαγραφές κάθε φορά του έργου.

Επισημαίνεται ότι τα υπεύθυνα όργανα που παρακολουθούν την υλοποίηση του έργου καθώς και την ομαλή, νόμιμη και κανονική του εκτέλεση, πιστοποιώντας και παραλαμβάνοντας τα σχετικά παραδοτέα, θα πρέπει να είναι νόμιμα ορισμένα από τα αρμόδια κατά περίπτωση όργανα διοίκησης – διεύθυνσης του ΤΔ.

Στο στάδιο του προληπτικού ελέγχου της νομιμότητας των πράξεων που απαιτεί κυρίως η Κοινοτική νομοθεσία όσο και η εθνική (ν. 2860/00) προκειμένου να ενταχθεί ένα έργο σε ένα ΕΠ είναι απαραίτητο να δεσμευθεί ο ΤΔ σχετικά με τα παραπάνω, προκειμένου να μη διακινδυνεύσει η χρηματοδοτική πορεία του έργου από τον εντοπισμό τυχόν παρατυπιών. Ασχέτως δηλαδή εάν είναι επιτρεπτή ενδεχομένως μια συγκεκριμένη πολιτική απασχόλησης προσωπικού στο πλαίσιο της λειτουργίας ενός ΤΔ, προκειμένου το έργο να διατηρεί την ικανότητά του για χρηματοδότηση από τα διαρθρωτικά ταμεία, θα πρέπει να είναι συμβατό με τη γενικότερη εθνική και κοινοτική νομοθεσία.

Συμπερασματικά ο ΤΔ θα πρέπει να εναρμονίζει την δράση του κατά την υλοποίηση έργων με ίδια μέσα σύμφωνα με το πλαίσιο που ορίζεται από το καθεστώς λειτουργίας του, την γενικότερη Εθνική νομοθεσία, την Κοινοτική νομοθεσία και την συγκεκριμένη απόφαση ένταξης που αφορά το έργο του και σύμφωνα με τις συγκεκριμένες κατευθύνσεις της Διαχ. Αρχής, όπου υπάρχουν αμφιβολίες ή ερωτηματικά.

Στο Παράρτημα Ι του παρόντος οδηγού παρατίθεται ενδεικτική εθνική και κοινοτική νομοθεσία σχετικά και με τις συμβάσεις μίσθωσης έργου

4. Επιτόπιος έλεγχος

α. Σκοπός των ελέγχων

Σκοπός των επιτόπιων ελέγχων είναι να διαπιστωθεί η τήρηση των όρων και προϋποθέσεων της Απόφασης ένταξης του έργου στο Ε.Π. «Κοινωνία της Πληροφορίας» και ειδικότερα όσον αφορά:

- A) στην τήρηση της νομιμότητας των διαδικασιών που ακολουθήθηκαν στο πλαίσιο του έργου,
- B) στην πληρότητα των δικαιολογητικών και λοιπών παραστατικών στοιχείων των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν, καθώς και στην ορθή και σύμφωνη με τους όρους της απόφασης ένταξης όρους λογιστική τους παρακολούθηση,
- Γ) στη διαπίστωση της αξιοπιστίας των δηλωνόμενων από τον ελεγχόμενο φορέα στοιχείων στα τυποποιημένα έντυπα επικοινωνίας με την ΕΥΔ και ειδικότερα των στοιχείων που ο φορέας δηλώνει στα εξής:
 - i) Τεχνικό Δελτίο Έργου /Υποέργων,
 - ii) Μηνιαία Δελτία Δήλωσης Δαπανών και
 - iii) Τριμηνιαία Δελτία Παρακολούθησης.
- Δ) στην πιστοποίηση του φυσικού αντικείμενου, λαμβανομένου υπόψη του σταδίου ολοκλήρωσης του έργου κατά την περίοδο διενέργειας του ελέγχου.

β. Έλεγχος νομιμότητας διαδικασιών

Για κάθε χρηματοδοτούμενο έργο και κάθε υποέργο ο ΤΔ θα πρέπει να τηρεί φάκελο, στον οποίο θα τηρούνται όλα τα σχετικά με την υλοποίηση του έργου έγγραφα και ιδίως τα κάτωθι:

- Θεωρημένα αντίγραφα των πράξεων διορισμού:
 - του νομίμου εκπροσώπου του δηλωμένου στο ΤΔΕ Φορέα της Πρότασης,
 - του νομίμου εκπροσώπου του Φορέα λειτουργίας και
 - Απόφαση του αρμοδίου Οργάνου ορισμού του υπευθύνου του έργου
- Αποφάσεις αρμοδίου οργάνου για τη διενέργεια διαγωνισμών προμηθειών αγαθών ή υπηρεσιών.
- Σε περιπτώσεις αναθέσεων με διαπραγμάτευση, θα πρέπει να υπάρχει πλήρης τεκμηρίωση επιλογής της συγκεκριμένης διαδικασίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο προμηθειών
- Αποφάσεις συγκρότησης επιτροπών διενέργειας διαγωνισμού
- Πρωτότυπες διακηρύξεις
- Δημοσιευμένες περιλήψεις διακηρύξεων ή προσκλήσεις και αποδεικτικά στοιχεία ημερομηνιών δημοσίευσής τους
- Πρακτικά επιτροπής αξιολόγησης προσφορών
- Πρακτικά απόρριψης ή αποδοχής τυχόν ενστάσεων

- Κατακυρωτικές αποφάσεις
- Γνωμοδότηση Ελεγκτικού Συνεδρίου όπου αυτή απαιτείται (Προσυμβατικός Έλεγχος)
- Συναφθείσες συμβάσεις (σε όσες περιπτώσεις συνήφθησαν)
- Πρακτικά οριστικής ποσοτικής και ποιοτικής παραλαβής των σχετικών αγαθών / υπηρεσιών.

γ. Έλεγχος οικονομικού αντικείμενου

Το οικονομικό αντικείμενο της πράξης θα πρέπει συνδέεται άμεσα με την υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου, ως φυσική απόρροια αυτού. Η επιλεξιμότητα των δαπανών του έργου και εν μέρει η πραγματοποίηση του φυσικού αντικείμενου επαληθεύονται διαμέσου του οικονομικού του αντικείμενου

Ο τελικός δικαιούχος διατηρεί τη συνολική οικονομική ευθύνη του έργου και για τους λόγους επαλήθευσης της πραγματοποίησης και της επιλεξιμότητας των δηλούμενων δαπανών, οφείλει να τηρεί πλήρη φάκελο με το σύνολο των στοιχείων που αφορούν τις δηλούμενες στα ΜΔΔ δαπάνες του έργου.

Για να είναι εφικτή η αναγνώριση της επιλεξιμότητας μιας δαπάνης ο Τ.Δ. θα πρέπει να ακολουθεί μια διαδικασία προκειμένου αυτή η ιδιότητα να είναι ορατή σε όλα τα επίπεδα διαχείρισης και ελέγχου, σε κάθε χρονική στιγμή. Τα ακόλουθα σημεία προδιαγράφουν ως ένα βαθμό τη διαδικασία αυτή.

ΟΔΗΓΙΕΣ

1. Ο Τ.Δ. οφείλει να τηρεί τις διατάξεις του Κ.Β.Σ., εφόσον εμπίπτει σε αυτές σχετικά με τη λογιστική παρακολούθηση του έργου. Στις περιπτώσεις τήρησης βιβλίων Γ' κατηγορίας θα πρέπει να τηρείται ξεχωριστή λογιστική μερίδα ώστε να προκύπτουν οι δαπάνες που αφορούν στο έργο.
2. Αν ο ΤΔ δεν υποχρεούται σε τήρηση βιβλίων Γ' κατηγορίας, τότε θα πρέπει να τηρεί υποχρεωτικά το Βιβλίο Αναλυτικής Καταγραφής Χρηματοοικονομικών Ενεργειών Πράξεων (ΒΑΚΧΕΠ)⁸. Την ευθύνη σύνταξης του ΒΑΚΧΕΠ ο προϊστάμενος των Οικονομικών Υπηρεσιών ή του Λογιστηρίου του Τ.Δ., ο οποίος και το υπογράφει.
3. Στις περιπτώσεις έμμεσων πληρωμών ο Τ.Δ. υποχρεούται να τηρεί στο φάκελο του έργου τα τιμολόγια είσπραξης της επιχορήγησης, καθώς και το σύνολο των πρωτότυπων EXTRAIT του ξεχωριστού για το έργο τραπεζικού λογαριασμού.
4. Στις περιπτώσεις άμεσων πληρωμών θα πρέπει να προκύπτει από τα τηρούμενα στον φάκελο έγγραφα η ΣΑΕ την οποία επιβαρύνουν οι πραγματοποιημένες δαπάνες του έργου.
5. Ο Τ.Δ. υποχρεούται στην υποβολή προς τη Διαχειριστική Αρχή ΜΔΔ τα στοιχεία των οποίων θα πρέπει να ταυτίζονται απόλυτα με αυτά που απεικονίζει η λογιστική μερίδα της πράξης ή το ΒΑΚΧΕΠ.

⁸ βλ. αναλυτικά Παράρτημα ΙΙΙ

6. Ο Τ.Δ. υποχρεούται να υποβάλει μαζί με τα ΜΔΔΔ και αντίγραφα των αντίστοιχων παραστατικών. Όταν ο όγκος των παραστατικών είναι πολύ μεγάλος θα υποβάλλεται λογιστική κατάσταση η οποία θα διασφαλίζει ικανή διαδρομή ελέγχου
7. Ο Τ.Δ. θα πρέπει να τηρεί τα πρωτότυπα παραστατικά δαπανών (Τιμολόγια, Δ.Α, ΑΠΥ, Α.Δ, εντάλματα πληρωμής, αποδείξεις είσπραξης, κλπ) αρχειοθετημένα ανά υποέργο, κατηγορία δαπάνης και ημερομηνία
8. Αν ο Τ.Δ. είναι Δημόσια Υπηρεσία ή ΝΠΔΔ και υποβάλει τα πρωτότυπα παραστατικά στο Ελεγκτικό Συνέδριο, υποχρεούται να τηρεί φωτοαντίγραφα των παραστατικών.
9. Οι καταβολές των δαπανών θα πρέπει να γίνονται αποκλειστικά και μόνο με επιταγές, ή μέσω τραπεζικών λογαριασμών, με εξαίρεση επιλέξιμες δαπάνες μισθοδοσίας, ή δαπάνες για μικροποσά κάτω των 300 €.
10. Για την πιστοποίηση της εξόφλησης ο Τ.Δ. θα πρέπει να απαιτεί από τους αναδόχους του έργου αποδείξεις είσπραξης στις οποίες θα αναφέρονται ρητά τα τιμολόγια στα οποία αντιστοιχούν.
11. Η καταβολή δαπάνης με επιταγή πιστοποιείται από το EXTRAIT του αντίστοιχου Τραπεζικού Λογαριασμού τα πρωτότυπα των οποίων τηρούνται στο φάκελο του έργου.
12. Για τα Ν.Π.Ι.Δ. και Α.Ε. (υπαγόμενα σε κανονικό καθεστώς ΦΠΑ) που ο ΦΠΑ είναι επιλέξιμη δαπάνη, ο Τ.Δ. οφείλει να τηρεί στο φάκελο του έργου αντίγραφα των εκκαθαριστικών δηλώσεων ΦΠΑ προς την αρμόδια υπηρεσία καθώς και τα τελευταία ισοζύγια με βάση τα οποία προσδιορίστηκαν οι αντίστοιχες εκκαθαριστικές δηλώσεις, προκειμένου να πιστοποιηθεί ο μη συμψηφισμός του ΦΠΑ που δηλώθηκε ως επιλέξιμος για την πράξη.
13. Η καταβολή των παρακρατηθέντων φόρων πιστοποιείται από την αντίστοιχες δηλώσεις και καταβολές των φόρων στην οικεία Δ.Ο.Υ.
14. Στο φάκελο του έργου θα πρέπει να τηρούνται και αντίγραφα των αντίστοιχων βεβαιώσεων παρακράτησης φόρου προς τους προμηθευτές.
15. Στο φάκελο θα πρέπει να τηρούνται τα πρωτότυπα των εγγυητικών επιστολών του έργου που βρίσκονται εν ισχύ και αντίγραφα των εγγυητικών επιστολών που έχουν επιστραφεί στον ανάδοχο.
16. Θα πρέπει η παρακράτηση των τόκων που αφορούν έντοκες προκαταβολές να πραγματοποιείται στη φάση της τελευταίας καταβολής και να πιστοποιείται μέσω του αντίστοιχου εντάλματος πληρωμής

Στο Παράρτημα ΙΙΙ περιλαμβάνεται πίνακας σημείων ελέγχου που χρησιμοποιείται κατά τη διενέργεια επιτόπιων οικονομικών ελέγχων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: Ενδεικτική εθνική και κοινοτική νομοθεσία σχετικά με την υλοποίηση έργων από το ΕΠ «Κοινωνία της Πληροφορίας»

Το βασικό Κοινοτικό Νομοθετικό πλαίσιο για το Γ' ΚΠΣ αποτελείται από τους Κανονισμούς

[Κανονισμός 438/2001](#)

για τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου των παρεμβάσεων των διαρθρωτικών ταμείων

[Κανονισμός 448/2001](#)

για τις διαδικασίες διενέργειας δημοσιονομικών διορθώσεων στην παρέμβαση που χορηγείται στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων

[Κανονισμός 1159/2000](#)

για τις δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας

[Κανονισμός 1685/2000](#)

για την επιλεξιμότητα των δαπανών των ενεργειών που συγχρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία

[Κανονισμός 1784/1999](#)

σχετικά με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)

[Κανονισμός 1260/99](#)

περί γενικών διατάξεων για τα Διαρθρωτικά Ταμεία

Το ΕΠ «Κοινωνία της Πληροφορίας» εξειδικεύεται από :

- Την Απόφαση Ε (2000) 3405 / 28-11-2000 της Ε.Ε. σχετικά με την έγκριση του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης για τις κοινοτικές διαρθρωτικές παρεμβάσεις στις περιφέρειες που υπάγονται στο στόχο αρθ. 1 στην Ελλάδα και
- Την Απόφαση C (2001) 551/14-3-2001 της Ε.Ε. για την έγκριση του ΕΠ "ΚΤΠ" το οποίο εντάσσεται στο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης για τις κοινοτικές διαρθρωτικές παρεμβάσεις στις περιφέρειες που υπάγονται στο στόχο αρθ. 1 στην Ελλάδα (2000/GR/16/1/PO/023)

Σε συνέχεια των παραπάνω (και σε σχέση με τη λειτουργία της ΕΥΔ) εξεδόθησαν:

- Ο [Ν. 2860/2000 \(ΦΕΚ 251/Α/14-11-2000\)](#) "Διαχείριση, Παρακολούθηση, Έλεγχος Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και άλλες διατάξεις" καθώς και ο [Ν. 3193/2003](#) όπου τον τροποποιεί, και η εκδοθείσα σε εκτέλεσή του
- [υπ' αριθμ. 41637/ΔΙΟΕ 769 \(ΦΕΚ 1502/Β/8-12-2000\)](#), Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (Κ.Υ.Α.) "Σύσταση Ειδικής Γραμματείας για την Κοινωνία της Πληροφορίας και Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του ΕΠ ΚΤΠ", που τροποποιήθηκε με την ΚΥΑ [14536/ΔΙΟΕ 187\(ΦΕΚ 546-11/5/2001\)](#), την ΚΥΑ [33-26/2/2003 \(ΦΕΚ 220/26/2/2003\)](#) και την ΚΥΑ [75079/2563/11.11.2003 \(ΦΕΚ 1667Β/12.11.2003\)](#).

Περαιτέρω ισχύει και το

- [Π.Δ. 81/2002 \(ΦΕΚ 57 Α / 21-3-02\)](#) "Συγχώνευση των Υπουργείων Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών"

καθώς και

- Η υπ' αριθμ. [43416/ΔΙΟΕ 507](#) ΥΑ "Μεταβίβαση δικαιώματος υπογραφής στους Γενικούς Γραμματείς ΥΠΕΘΟ, Επενδύσεων και Ανάπτυξης, στον Ειδικό Γραμματέα για την Κοινωνία της Πληροφορίας, στους Γενικούς Διευθυντές, στους Διευθυντές, στους Προϊσταμένους Τμημάτων και αυτοτελών γραφείων του Υπουργείου

Οικονομίας και Οικονομικών να υπογράψουν "Με εντολή Υπουργού" ([ΦΕΚ 1644/ΤΒ/10-12-2001](#)), και Αρ. Πρωτ. 15339/ ΔΙΟΕ 91/ 23/3/2004 ΥΑ ([ΦΕΚ 547/Β/31-3-2004](#)) "Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων και εξουσίας να υπογράψουν "Με εντολή Υπουργού" στους Γεν. Γραμματείς,...στον Ειδικό Γραμματέα για την ΚΤΠ,...στον Προϊστάμενο της ΕΥΔ ΚΤΠ και στους προϊσταμένους των μονάδων αυτής..." και

- Η υπ' αριθμ. πρωτ. [190540/473/1-8-2002 \(ΦΕΚ 175/ΤΓ/2-8-2002\)](#) Απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών ορισμού του Ειδικού Γραμματέα για την ΚΤΠ η οποία αντικαταστάθηκε με την αρ. πρωτ. [16421/340/5-4-2004 \(ΦΕΚ 101 Γ' 6-4-2004\)](#) Απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών

Σε σχέση με το προσωπικό που στελεχώνει την υπηρεσία ισχύει:

- η 330/ΔΙΟΕ7 ΚΥΑ ([ΦΕΚ 109/5-2-2001](#)) "Καθορισμός των τυπικών και ουσιαστικών προσόντων του προσωπικού που μετακινείται η αποσπάται στην ΕΥΔ ΕΠ ΚΤΠ"

Σε σχέση με την εκτέλεση ενεργειών Τεχνικής Βοήθειας ισχύει το ΠΔ [4/2002](#), και η 152025/ΚΤΠ 5260-Δ/14-8-2003 (ΦΕΚ 1171 Β /03).

Επίσης θα πρέπει να αναφερθούν:

- Α) Απόφαση σύστασης επιτροπών διαγωνισμών και επιτροπών ΕΥΔ είναι η 3769/18-9-2002 στο [ΦΕΚ 1264 Β/02](#)
- Β) Ο ορισμός Προέδρου στην Επιτροπή Παρακολούθησης είναι η ΔΔΙΚ 25139 / 24-12-2002 στο [ΦΕΚ 1601Β /02](#).
- Γ) Ο κανονισμός λειτουργίας της Επιτροπής Παρακολούθησης είναι η 13669/26-4-2001 στο [ΦΕΚ 493Β/01](#)
- Δ) Οι αποφάσεις σχετικά με το επιμίσθιο είναι στο 760/01 όπως τροποποιήθηκε με το [1499/02](#)

Για την πληρότητα της αναφοράς παραθέτουμε και το Θεσμικό πλαίσιο δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών

α. Κοινοτική νομοθεσία

Το βασικό Κοινοτικό Νομοθετικό πλαίσιο που αφορά στις Δημόσιες Συμβάσεις προμηθειών αγαθών και υπηρεσιών προσδιορίζεται από τις οδηγίες:

- 93/36/ΕΕ, 92/50/ΕΟΚ,
- 97/52/ΕΚ, με την οποία τροποποιούνται οι προαναφερθείσες οδηγίες (καθώς και τη 93/37 που αφορά στις δημόσιες συμβάσεις των έργων) και
- 2001/78/ΕΚ, με την οποία τροποποιούνται τα παραρτήματα των προαναφερθεισών οδηγιών.
- 2004/18 « περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών».

Για τη δικαστική προστασία κατά το στάδιο που προηγείται της σύμβασης, αναφέρεται η κοινοτική οδηγία: 89/665/ΕΟΚ.

Για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στη κοινωνία της πληροφορίας: η 2001/29/ΕΚ

Οι προαναφερόμενες κοινοτικές οδηγίες εισήχθησαν στο Ελληνικό Δίκαιο ως εξής:

- η 93/36/ΕΕ με το [ΠΔ 370/95 \(ΦΕΚ 199/Α\)](#),
- η 92/50/ΕΟΚ με το [ΠΔ 346/98 \(ΦΕΚ 230/Α\)](#),
- η 97/52/ΕΚ, η οποία τροποποιεί τις προηγούμενες με:
 - το [ΠΔ 105/2000 \(ΦΕΚ 100/Α\)](#), όσον αφορά στις προμήθειες και

- το [ΠΑ 18/2000 \(ΦΕΚ 15/Α\)](#), όσον αφορά τις υπηρεσίες
- η 89/665/ΕΟΚ με το [ν.2522/97\(ΦΕΚ 178/Α\)](#)

Με την Οδηγία 2001/78/ΕΚ τροποποιούνται τα παραρτήματα των προαναφερθεισών οδηγιών, που αφορούν στα τυποποιημένα έγγραφα των πριν από την πράξη απαιτούμενων δημοσιεύσεων, καθώς και την μετά την πράξη προβλεπόμενη ενημέρωση (αν και στον παρόντα χρόνο η οδηγία αυτή δεν έχει ενσωματωθεί στο Ελληνικό Δίκαιο, ωστόσο επειδή αφενός μεν στο άρθρο 2 προβλέφθηκε ως χρόνος λήψης των απαραίτητων μέτρων συμμόρφωσης από τα κράτη - μέλη η 1η Μαΐου 2002 και αφετέρου το ΕΠ "ΚτιΠ" είναι συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα, απαιτείται να ακολουθηθούν τα νέα πρότυπα.

β. Εθνική νομοθεσία

Σε επίπεδο εθνικής νομοθεσίας, τα σχετικά νομοθετήματα είναι:

- Η Συνταγματική επιταγή, άρθρο 98 παρ.1β του νέου Συντάγματος 2001 που αφορά στον έλεγχο συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας, στις οποίες αντισυμβαλλόμενος είναι το Δημόσιο ή άλλο νομικό πρόσωπο που εξομοιώνεται με το Δημόσιο από την άποψη αυτή, όπως νόμος ορίζει.
- ο [Ν 2286/95](#), Προμήθειες του δημοσίου τομέα και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων (ΦΕΚ 19/Α),
- ο [Ν. 2362/95](#), Περί Δημοσίου Λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις (ΦΕΚ 247/ Α),
- το [ΠΑ 394/96](#) (κατ' εξουσιοδότηση του Ν. 2286/95), Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου (ΦΕΚ 266/Α),
- ο [Ν. 2328/95](#), άρθρο 15, Ονομαστικοποίηση μετοχών (ΦΕΚ 159/Α)
- το [ΠΑ 82/96](#), (κατ' εξουσιοδότηση του ν.2328/95), Ονομαστικοποίηση των μετοχών ελληνικών ανωνύμων εταιρειών που μετέχουν στις διαδικασίες ανάληψης έργων ή προμηθειών του Δημοσίου ή των νομικών προσώπων του ευρύτερου δημοσίου τομέα (ΦΕΚ 66/Α).
- ο [Ν. 2741/99](#), άρθρο 8 Κρατικές προμήθειες, (ΦΕΚ 199/Α).
- ο [Ν. 3021/2002](#), Περιορισμοί στη σύναψη δημοσίων συμβάσεων με πρόσωπα που δραστηριοποιούνται ή συμμετέχουν σε επιχειρήσεις μέσω ενημέρωσης και άλλες διατάξεις, (ιδιαίτερη προσοχή στο άρθρο 4: Υποχρέωση διασταύρωσης στοιχείων επιχειρήσεων που συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις) (ΦΕΚ 143/Α),
- ο [Ν. 3060/2002](#), Ρυθμίσεις θεμάτων αρμοδιότητας του Υπ. Δικαιοσύνης (ιδιαίτερη προσοχή στα άρθρα 2 και 3 αφορούν στη λειτουργία του Ελεγκτικού Συνεδρίου) (ΦΕΚ 242/Α).
- ο [Ν. 3065/2002](#), Μεταφορά αρμοδιοτήτων του Υπουργικού Συμβουλίου σε άλλα κυβερνητικά όργανα, άρθρο 1 περ.35, αφορά στις προμήθειες σημαντικής οικονομικής ή τεχνολογικής αξίας (ΦΕΚ 251/Α).
- ο Ν. 2121/93, Πνευματική ιδιοκτησία, συγγενικά δικαιώματα και πολιτιστικά θέματα, στο μέρος που εμπεριέχει ειδικές διατάξεις για τα προγράμματα των ηλεκτρονικών υπολογιστών (όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) (ΦΕΚ 25/Α).
- ο [Νόμος 2639/1998 \(ΦΕΚ Α' 205/2-9-1998\)](#)
«Ρύθμιση εργασιακών σχέσεων, σύσταση Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας και άλλες διατάξεις» ιδιαίτερα το άρθρο 1 παρ.1
- ο [Νόμος 2527/1997 \(ΦΕΚ Α' 206/8-10-1997\)](#)
«Τροποποίηση και συμπλήρωση των διατάξεων του Ν. 2190/94 και άλλες διατάξεις» ιδιαίτερα το άρθρο 6
- ο [Νόμος 2470/1997 \(ΦΕΚ Α' 40/21-3-1997\)](#)
«Αναμόρφωση μισθολογίου προσωπικού της Δημόσιας Διοίκησης και άλλες συναφείς διατάξεις» άρθρο 11.
- ο [Νόμος 2190/1994 \(ΦΕΚ Α' 28/3-3-1994\)](#)
«Σύσταση ανεξάρτητης αρχής για την επιλογή προσωπικού και ρύθμιση θεμάτων διοίκησης»

Γ. ΔΙΑΦΟΡΑ

«Ειδική Έκθεση αριθ. 10/2000 Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις που αναθέτει το Κοινό Κέντρο Ερευνών» ιδιαίτέρως τα σημεία '15', και '63.

Δ. ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ

Άρθρα 681 και επόμενα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ : Προθεσμίες διαγωνισμών

Προϋπολογιζόμενη δαπάνη (σε Ευρώ)	Προθεσμίες από τη δημοσίευση περίληψης διακήρυξης έως τη διενέργεια διαγωνισμού
236.945	Για όλες τις αναθέτουσες αρχές πλην των περιλαμβανόμενων στο παράρτημα Ι ΠΔ 105/2000 Υποχρεωτική εφαρμογή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας <ul style="list-style-type: none"> ▪ Διαδικασία ανοικτού διαγωνισμού προθεσμία τουλάχιστον 52 ημερών ▪ Διαδικασία κλειστού διαγωνισμού (σε δυο στάδια) Προθεσμία τουλάχιστον 37 ημερών και 40 ημερών αντίστοιχα
154.014 - 236.945	Για τις αναθέτουσες αρχές σύμφωνα με το παράρτημα Ι ΠΔ 105/2000 Υποχρεωτική εφαρμογή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας <ul style="list-style-type: none"> ▪ Διαδικασία ανοικτού διαγωνισμού προθεσμία τουλάχιστον 52 ημερών ▪ Διαδικασία κλειστού διαγωνισμού (σε δυο στάδια) Προθεσμία τουλάχιστον 37 ημερών και 40 ημερών αντίστοιχα
45.000 - 154.014	Τακτικός διαγωνισμός <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ανοικτός : 30 ημέρες από της δημοσίευσής στον ελληνικό τύπο ▪ Κλειστός (σε δυο στάδια) : 20 ημέρες από της δημοσίευσής στον ελληνικό τύπο και 20 ημέρες από της έγγραφης προσκλήσεως
15.000 - 45.000	Συνοπτική διαδικασία (πρόχειρος διαγωνισμός)
> 15.000	Απευθείας ανάθεση

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ: Φύλλο διενέργειας οικονομικού ελέγχου

Σε επίπεδο έργου

- Προσκομίστηκε Βεβαίωση Ασφαλιστικής και Φορολογικής ενημερότητας της τρέχουσας περιόδου. (Αφορά τα Ν.Π.Ι.Δ. και τις Α.Ε)
Παρατηρήσεις:.....
- Ελέγχθηκε η ΣΑΕ στην οποία έχει εγγραφεί ο Φορέας για την χρηματοδότηση του έργου. (αφορά μόνο άμεσες πληρωμές).
Παρατηρήσεις:.....
- Ελέγχθηκαν οι εισπράξεις από το ΠΔΕ (Καταβολές Χρηματοδότησης - Έμμεσες πληρωμές)
Παρατηρήσεις:.....
- Ελέγχθηκε:
 - η τήρηση ξεχωριστού τραπεζικού λογαριασμού όψεως για την πράξη
 - ο πιθανός εκτοκισμός πιστωτικών τόκων και η ξεχωριστή λογιστική τους παρακολούθηση (έτσι ώστε να συμψηφιστούν με τη χρηματοδότηση του έργου)
 - Η κίνηση του λογαριασμού (προκειμένου να διαπιστωθεί ότι αφορά αποκλειστικά και μόνο τη συγκεκριμένη πράξη)
(Αφορά τις περιπτώσεις των έμμεσων πληρωμών, των προ-χρηματοδοτούμενων έργων και των έντοκων προκαταβολών).*Παρατηρήσεις:*.....
- Έγινε έλεγχος της τήρησης ξεχωριστής λογιστικής μερίδας ή ΒΑΚΧΕΠ (περίπτωση δημόσιων φορέων) για κάθε πράξη. (Εκτύπωση του συνόλου του έργου)
Παρατηρήσεις:.....
- Έγινε έλεγχος και αντιστοίχιση, του δηλωθέντος αρχικό απογραφικό δελτίο, προσωπικού, με θεωρημένη μισθοδοτική κατάσταση της περιόδου υποβολής του ΤΔΕ
Παρατηρήσεις:.....
- Ελέγχθηκαν αντίγραφα των εκκαθαριστικών δηλώσεων ΦΠΑ προς την αρμόδια υπηρεσία καθώς και τα τελευταία ισοζύγια με βάση τα οποία προσδιορίστηκαν οι αντίστοιχες εκκαθαριστικές δηλώσεις, και πιστοποιήθηκε ο μη συμψηφισμός του ΦΠΑ που δηλώθηκε ως επιλέξιμος για την πράξη. (αφορά μόνο ΝΠΙΔ και Α.Ε. που υπάγονται σε κανονικό καθεστώς ΦΠΑ)
Παρατηρήσεις:.....

Σε επίπεδο υποέργου

- Ελέγχθηκε η έκδοση εγγυητικών επιστολών καθώς και τα έσοδα που προκύπτουν από την πιθανή κατάπτωση αυτών.
(Εφόσον η έκδοσή τους προβλέπεται από την προκήρυξη ή επιβάλλεται από την σχετική νομοθεσία περί προμηθειών)
Παρατηρήσεις:.....
.....
- Έγινε αντιστοίχιση και επαλήθευση του αποδεικτικού πληρωμής προκαταβολής με την αντίστοιχη σύμβαση. (Στις περιπτώσεις που προβλέπεται στη σύμβαση η πληρωμή προκαταβολής)
Παρατηρήσεις:.....
.....
- Έγινε αντιστοίχιση και επαλήθευση του εκδοθέντος παραστατικού με την αντίστοιχη σύμβαση ανάθεσης ή εκτέλεσης, μεταξύ του Τελικού Δικαιούχου και του Αναδόχου, για την υλοποίηση του έργου ή της υπηρεσίας και διαπιστώθηκε η τήρηση των συμφωνηθέντων.
Παρατηρήσεις:.....
.....
- Έγινε αντιστοίχιση και επαλήθευση του εκδοθέντος παραστατικού με το σχετικό πρωτόκολλο παραλαβής
Παρατηρήσεις:.....
.....
- Ελέγχθηκε εάν το είδος του παραστατικού έχει εκδοθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Β.Σ.
Παρατηρήσεις:.....
.....
- Έγινε διασταύρωση των αποδεικτικών πληρωμής με τα αντίστοιχα τιμολόγια.
Παρατηρήσεις:.....
.....
- Ελέγχθηκε η επιλεξιμότητα των δαπανών με βάση την Απόφαση ένταξης και το ΤΔΕ και η καταχώρηση αυτών στην συγκεκριμένη κατηγορία των εξόδων για την οποία είχαν εγκριθεί (Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίδεται στην παρακολούθηση του ΦΠΑ όταν αυτός αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη για φορείς που τηρούν Βιβλία Γ' κατηγορίας)
Παρατηρήσεις:.....
.....
- Ελέγχθηκε η ορθή καταχώρηση και ενημέρωση των βιβλίων και έγινε αντιστοίχιση των καταχωρήσεων αυτών με τα όσα έχουν δηλωθεί στα Μηνιαία Δελτία Δήλωσης Δαπανών.
Παρατηρήσεις:.....
.....
- Έγινε έλεγχος του αποδεικτικού κατάθεσης και της πλήρους συμφωνίας της επωνυμίας του λογαριασμού με την επωνυμία του εκδότη του παραστατικού.
(Για τις περιπτώσεις που η εξόφληση γίνεται με κατάθεση σε τραπεζικό λογαριασμό)
Παρατηρήσεις:.....
.....
- Έγινε έλεγχος του τραπεζικού λογαριασμού και επιβεβαίωση της ανάληψης της συγκεκριμένης επιταγής.

(Για τις περιπτώσεις που η εξόφληση γίνεται με έκδοση επιταγής).

Παρατηρήσεις:.....
.....

- Ελέγχθηκε η καταχώρηση της παρακράτησης του φόρου, ελεύθερων και μη επαγγελματιών και η απόδοση αυτού στην αρμόδια Δ.Ο.Υ.
(Αφορά τις περιπτώσεις που έχουν τέτοιο είδος δαπάνης).

Παρατηρήσεις:.....
.....

- Έγινε έλεγχος καταβολής της μισθοδοσίας και των αντίστοιχων ασφαλιστικών εισφορών.
(Αφορά τις περιπτώσεις που τους έχουν εγκριθεί ως επιλέξιμες δαπάνες, δαπάνες που αφορούν μισθοδοσία προσωπικού).

Παρατηρήσεις:.....
.....

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV: Ενημερώσεις

Έκδοση: v.1.30 (Απρίλιος 2004)

Σελίδα 27: «Προληπτικός έλεγχος - Οδηγίες ορθής συμπλήρωσης ΤΔΕ/Υ)»

Αφαιρέθηκε το bullet που αναφερόταν στον προληπτικό έλεγχο της επιλεξιμότητας των δαπανών από τη Μονάδα Γ', δεδομένου ότι αυτό αποτελεί αρμοδιότητα των Μονάδων Β', οι οποίες αξιολογούν τις προτάσεις επί τη βάση δεδομένων κριτηρίων (ΔΕΕΚ)

Σελίδα 6: 1) Συμπλήρωση της νομοθεσίας με τους Κανονισμούς της ΕΕ

- 1260/99
- 448/2001
- 2355/2002
- 1059/2003
- 1145/2003
- 448/2004

2) Αλλαγή τίτλων στους Κανονισμούς

- 643/2000
- 1685/2000
- 438/2001

3) Αναφορά της τροποποίησης του Ν.2860/2000 από το α. 35 του Ν.3016/2002

Σελίδα 13: Αναφορά των ΠΔ με τα οποία ενσωματώθηκε στο Ελληνικό Δίκαιο η Κοινοτική Οδηγία 2001/78 και ενημέρωση του Οδηγού με τα νέα κατώτατα όρια για τις δημόσιες συμβάσεις όπως αυτά ισχύουν από 1.1.2004.

Σελίδα 14: Αλλαγή τίτλων στις υπάρχουσες Οδηγίες της ΕΕ

Σελίδα 15: Αναφορά των ΠΔ με τα οποία ενσωματώθηκε στο Ελληνικό Δίκαιο η Κοινοτική Οδηγία 2001/78.

Σελίδα 16: Συμπλήρωση των νόμων 2472/97, 2246/94, 2251/94, 2774/99

Σελίδα 21: Συμπλήρωση της νομοθεσίας με τον νέο Κανονισμό εξαίρεσης της ΕΕ 2204/2002.

Σελίδα 36: Συμπλήρωση του πίνακα με τα νέα κατώτατα όρια για τις δημόσιες συμβάσεις όπως αυτά ισχύουν από 1.1.2004.

Έκδοση: v.1.40 (Ιούνιος 2004)

Σελίδα 6: Συμπλήρωση της νομοθεσίας με τον Ν.3193/2003.

Σελίδα 14: Συμπλήρωση της νομοθεσίας με την τροποποίηση του Κανονισμού 2195/2002 από τον Κανονισμό 2151/2003 . Προσθήκη της Οδηγίας 2004/18

Σελίδα 35 επ: Αλλαγή του Παραρτήματος II και νέα αρίθμηση των Παραρτημάτων

Σελίδα 40: Αλλαγή του Παραρτήματος IV

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V : Πίνακας υποχρεώσεων Τελικού Δικαιούχου

Υποχρέωση		Πώς	Παρατηρήσεις	Συνέπειες παράβασης*
Ενημέρωση	Να ενημερώνει την Διαχειριστική Αρχή	Με Μηνιαία Δελτία Δήλωσης Δαπανών και Τριμηνιαία Δελτία Παρακολούθησης της πράξης και των υποέργων της	Επέχουν <u>θέση υπεύθυνης δήλωσης</u> των υπευθύνων για τις πληρωμές και για το πραγματοποιηθέν έργο. Αποτελούν αίτημα χρηματοδότησης της αναλογούσας εθνικής και κοινοτικής χρηματοδότησης.	Μη έγκαιρη – εμπρόθεσμη υποβολή τους μπορεί να οδηγήσει σε αναστολή ή διακοπή χρηματοδότησης
		Να κοινοποιεί όλα τα έγγραφα που αφορούν την πράξη και σχετίζονται με τον έλεγχο και την παρακολούθηση αυτής.	1. Άμεση ενημέρωση της Δ.Α όταν η πράξη υποστεί σημαντική τροποποίηση και διαφοροποιηθούν οι συνθήκες ή το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης της. 2. Αν αυξηθεί ο προϋπολογισμός της, να υποβληθεί εκ νέου προς ένταξη βάσει των νεότερων οικονομικών στοιχείων.	
	Να ενημερώνει τον Ανάδοχο του έργου για τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν ως τελικοί αποδέκτες (ο Ανάδοχος και ο Τελικός Δικαιούχος)	Με τα κατάλληλα μέσα	Να ενημερώσει ειδικά τον ανάδοχο για την υποχρέωση να δέχεται επιτόπιους ελέγχους από την Δ.Αρχή του ΕΠ καθώς και από τα άλλα αρμόδια ελεγκτικά όργανα	
Δημοσιότητα	Να φέρει ενημερωτική πινακίδα	Με αντίστοιχη πινακίδα, πλακέτα, κλπ	Πριν από κάθε ενέργεια απαιτείται η έγκριση της Διαχειριστικής Αρχής	
	Να αναφέρει την κοινοτική και κρατική συμμετοχή σε οποιαδήποτε δημοσίευση/ δημοσιότητα προς τα έξω	Με αντίστοιχη μνεία	Πριν από κάθε ενέργεια απαιτείται η έγκριση της Διαχειριστικής Αρχής	

Υποχρέωση	Πώς	Παρατηρήσεις	Συνέπειες παράβασης*	
Παρακολούθηση εκτέλεσης πράξης – πληρωμών	Να τηρεί ξεχωριστή λογιστική κωδικοποίηση για την πράξη	1. Για όσους υποχρεούνται στην τήρηση του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου με το άνοιγμα ξεχωριστών λογαριασμών 2. Για όσους δεν υποχρεούνται, με την δημιουργία ξεχωριστού φακέλου για κάθε πράξη	Αφορά τις καταχωρήσεις των επιλέξιμων πληρωμών	
	Να τηρεί ξεχωριστό τραπεζικό λογαριασμό για την πράξη και να υποβάλει τα στοιχεία κίνησης του λογαριασμού	Με υποβολή των στοιχείων κίνησης του λογαριασμού σε: - Διαχειριστική Αρχή - Αρχή Πληρωμής	Αφορά τις περιπτώσεις που υπάρχουν έμμεσες πληρωμές και ειδικότερα την παρακολούθηση των δημιουργούμενων τόκων.	
	Να διαθέτει σύστημα εσωτερικού ελέγχου των πληρωμών	Με μηχανισμό που θα εξασφαλίζει την νομιμότητα και κανονικότητα των πληρωμών		
	Να διαθέτει εν λειτουργία μηχανισμό πιστοποίησης εκτέλεσης της πράξης	Με μηχανισμό που θα εξασφαλίζει τον αποτελεσματικό έλεγχο της ποιότητας και ποσότητας των υλικών των υπηρεσιών και του τελικού παραδοτέου αποτελέσματος		
	Να τηρεί όλα των δικαιολογητικά που αφορούν την εκτέλεση της πράξης τουλάχιστον για τρία χρόνια μετά την ολοκλήρωση του Ε.Π.	Με δημιουργία και φύλαξη αντίστοιχων φακέλων ανά έργο/ υποέργο		
Αποδοχή Ελέγχου	Να θέτει καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της πράξης στην διάθεση των εκάστοτε νομιμοποιούμενων ελεγκτικών οργάνων όλα τα έγγραφα, δικαιολογητικά ή στοιχεία της πράξης.	Η επίδειξη των αντίστοιχων εγγράφων μπορεί να ζητηθεί κατά περίπτωση από: Δ.Αρχή Αρχής Πληρωμής Επιτροπής Δημοσιονομικού Ελέγχου Επιτροπή Παρακολούθησης του Ε.Π. Λοιπά ελεγκτικά όργανα που εμπίπτουν σε ελεγκτικός μηχανισμό της Ελλάδας ή της Ευρωπαϊκής Ένωση		

Υποχρέωση	Πώς	Παρατηρήσεις	Συνέπειες παράβασης*
<p>Να δέχεται επιτόπιους ελέγχους</p>		<p>Από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος καθώς και από τα άλλα αρμόδια ελεγκτικά όργανα</p>	
<p>Τήρηση Νομοθετικού Πλασίου</p> <p>Να τηρεί κατά την εκτέλεση της πράξης την σχετική με την πράξη του κοινοτική και εθνική νομοθεσία</p>		<p>Ιδιαίτερη προσοχή προς την νομοθεσία που διέπει: δημόσιες συμβάσεις περιβάλλον κρατικές ενισχύσεις ισότητα</p>	<p>Στις περιπτώσεις μη εναρμόνισης, ισχύουν οι κανονισμοί και οι κοινοτικές οδηγίες, <u>προκειμένου η πράξη να διατηρεί το δικαίωμα χρηματοδότης από το ΕΠ.</u></p>

Υποχρέωση	Πώς	Παρατηρήσεις	Συνέπειες παράβασης*
<p>1. Να τεκμηριώνει πλήρως την νομιμότητα των διαδικασιών ανάληψης οποιασδήποτε νομικής δέσμευσης.</p> <p>2. Θα πρέπει επίσης να αποδεικνύεται ότι οι πραγματοποιούμενες δαπάνες αφορούν αποκλειστικά το χρηματοδοτούμενο έργο</p>		<p>Σε περίπτωση που η ανάθεση εκτέλεσης της πράξης σε τρίτους γίνει με απευθείας διαπραγμάτευση, να τεκμηριώνει την ανάθεση χωριστά για <u>κάθε διακριτό</u> τμήμα της πράξης.</p>	<p>1. Δαπάνες, των οποίων η αναληφθείσες νομικές δεσμεύσεις πραγματοποιήθηκαν με διαδικασίες που δεν τηρούν ή δεν μπορεί να αποδειχθεί πλήρως ότι τήρησαν την κοινοτική και εθνική νομοθεσία περί προμηθειών και σύναψης δημοσίων συμβάσεων, <u>δεν χρηματοδοτούνται</u>. 2. Αδυναμία απόδειξης κατά τον επιτόπιο έλεγχο του συσχετισμού των πάσης φύσεως δαπανών με το αντικείμενο του έργου, συνεπάγεται απόρριψη της χρηματοδότησης της δαπάνης από το ΕΠ</p>

Υποχρέωση	Πώς	Παρατηρήσεις	Συνέπειες παράβασης*
Να διασφαλίζει κατά τη/τις σύμβαση/εις, την αποκλειστικότητα των πνευματικών δικαιωμάτων και τη διάθεση χρήσης του λογισμικού, την απαραίτητη τεκμηρίωση και τη μεταφορά της απαραίτητης τεχνογνωσίας για τη συντήρησή του	Με ειδικούς όρους – ρήτρες στη/στις σύμβαση/συμβάσεις	Για πράξεις που υλοποιούνται με «επί παραγγελία (custom made) εφαρμογές»	